گام دوم

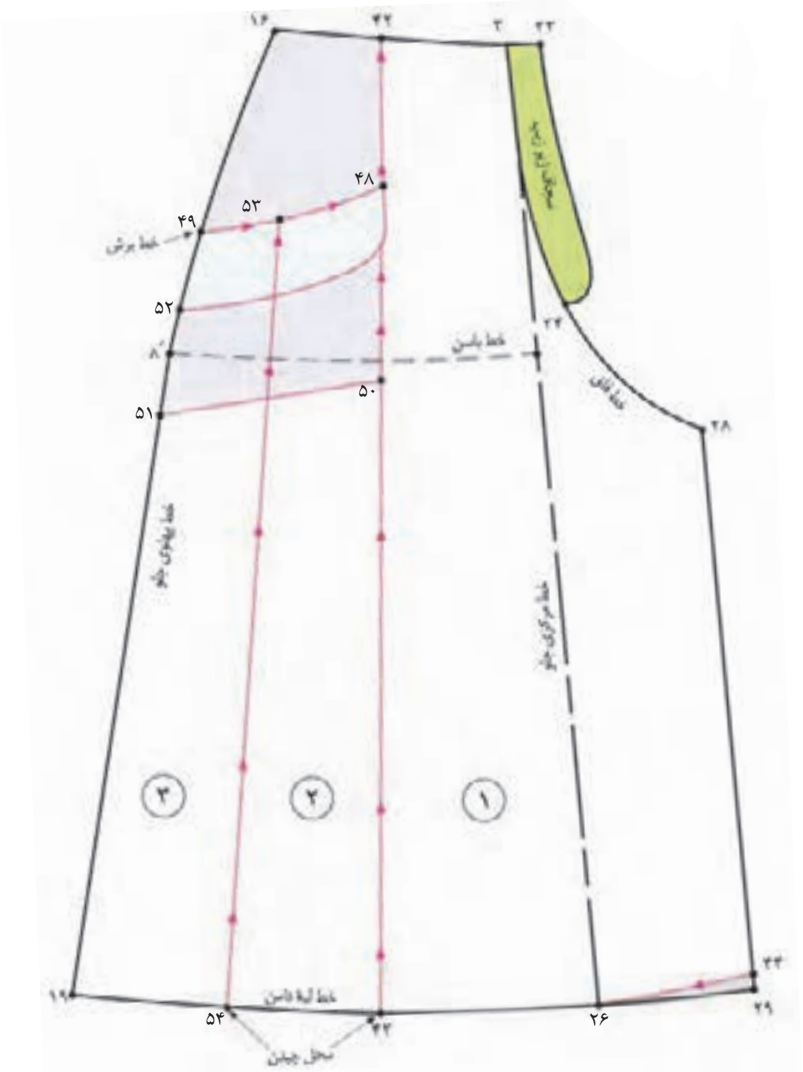

شکل ۱۰۵ ـ ۴

از نقـــاط «۴۲ و ۱۶» به اندازهٔ دلخـــواه (مطابق مدل) پایین آمده؛ نقاط «۴۸ و ۴۹» به دست می‌آید.

از نقـــاط ۴۸ و ۴۹ «به اندازهٔ کیســـهٔ جیب پایین آمده؛ نقاط «۵۰ و ۵۱» به دست می‌آید.

از «نقطهٔ ۴۸» خط دهانـــه و برگردان جیب را طراحی کنید. (مدل برگردان و دهانهٔ جیب دلخواه است).

برگردان دهانهٔ جیب =۵۲←۴۹←۴۸

فاصلهٔ«۴۹←۴۸»رانصف کرده؛«نقطهٔ۵۳» به دست می‌آید.

$\frac{1}{2}$ فاصلهٔ ۴۹←۴۸=۵۳←۴۸

در خط لبهٔ دامن شلواری، فاصلهٔ «۴۳←۱۹» را نصف کرده؛ «نقطهٔ ۵۴» به دست می‌آید. (شکل ۱۰۵-۴)

$\frac{1}{2}$ فاصلهٔ ۱۹←۵۴=۴۳←۱۹

نقاط «۵۳ و ۵۴» را با خط‌کش به یکدیگر وصل کنید.

قبل از برش قطعات الگو، خط راستای پارچه را رسم کنید.

قطعات الگو را شماره گذاری کنید.

تکهٔ کیســـهٔ جیـــب «۵۱←۵۰←۴۸←۴۹ » را رولت کنید. (شکل ۱۰۶-۴)

تکه‌برگردان«۵۲'←۴۸'←۴۹'»رارولت‌کنید.(شکل۱۰۷-۴)

از خط پهلو فاصلهٔ «۴۲←۴۸←۴۹ » را قیچی کنید.

گام سوم

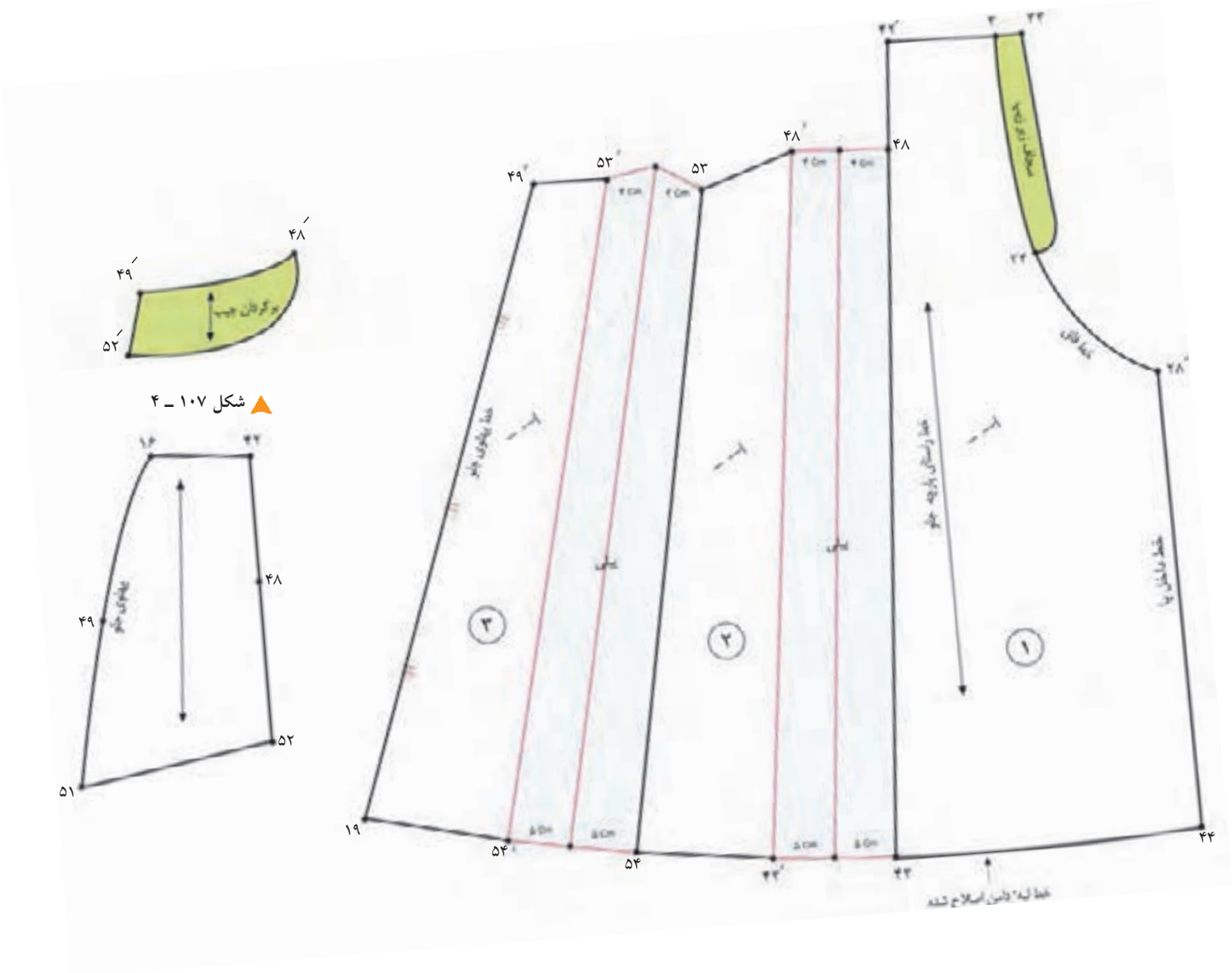

▲ شکل ۱۰۷ ـ ۴

▲ شکل ۱۰۶ ـ ۴

▲ شکل ۱۰۸ ـ ۴

خطوط اوازمان «۴۳←۴۸» و «۵۴←۵۳» را قیچی کنید.

زیر خطوط چیده شـــده کاغذ بچســـبانید و به اندازهٔ دلخواه (بستگی به مدل دارد) اوازمان دهید. (شکل ۱۰۸-۴)

اندازهٔ اوازمان دلخواه ۸ سانتی متر =۵۳'←۵۳=۴۸'←۴۶

اندازهٔ اوازمان دلخواه ۱۰ سانتی متر=۵۴'←۵۴=۴۳'←۴۳

هر تکه از الگو را که اوازمان می‌دهید، تکهٔ بعدی را «تا» کرده و خطوط «۵۳'←۵۳ » و «۴۸'←۴۸ » را اصلاح کنید.

خط لبهٔ دامن را بعد از اوازمان اصلاح کنید.

گام چهارم

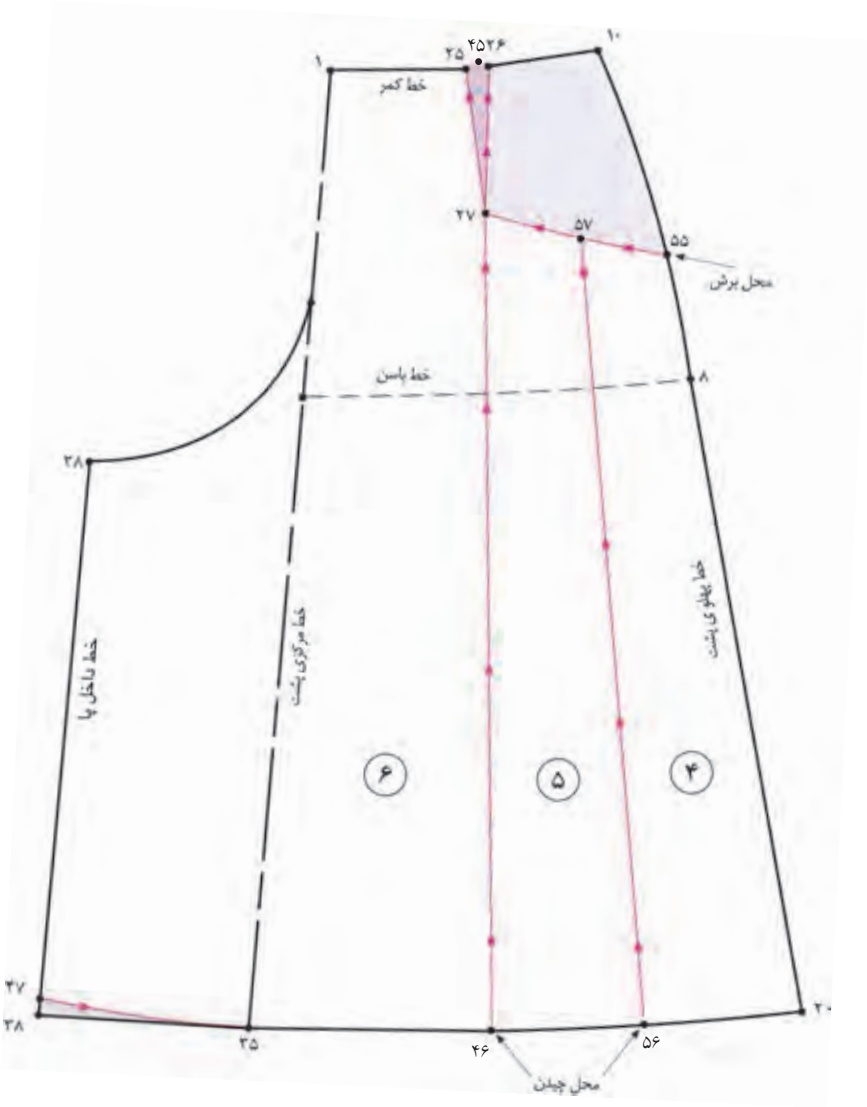

▲ شکل ۱۰۹ ـ ۴

از نقطـــهٔ ۱۰ «برابر فاصلـــهٔ ۴۹←۱۶» در الگوی جلو پایین آمده؛ «نقطهٔ۵۴» به دست می‌آید.

فاصله«۴۶ ←۲۰»را نصف کرده؛«نقطهٔ ۵۶»به دست می‌آید.

فاصلهٔ«۵۵←۲۷»را نصف کرده؛«نقطهٔ۵۷»به دست می‌آید.

قطعات الگو را شماره‌گذاری کنید. (شکل ۱۰۹-۴)

قبل ازچیدن الگو، خط راستای پارچه را روی الگو رسم کنید.

تکهٔ برش «۵۵←۲۷←۴۵←۱۰» را قیچی کنید.

خطوط «۵۶←۵۷» و «۲۷←۴۶» را قیچی کنید.

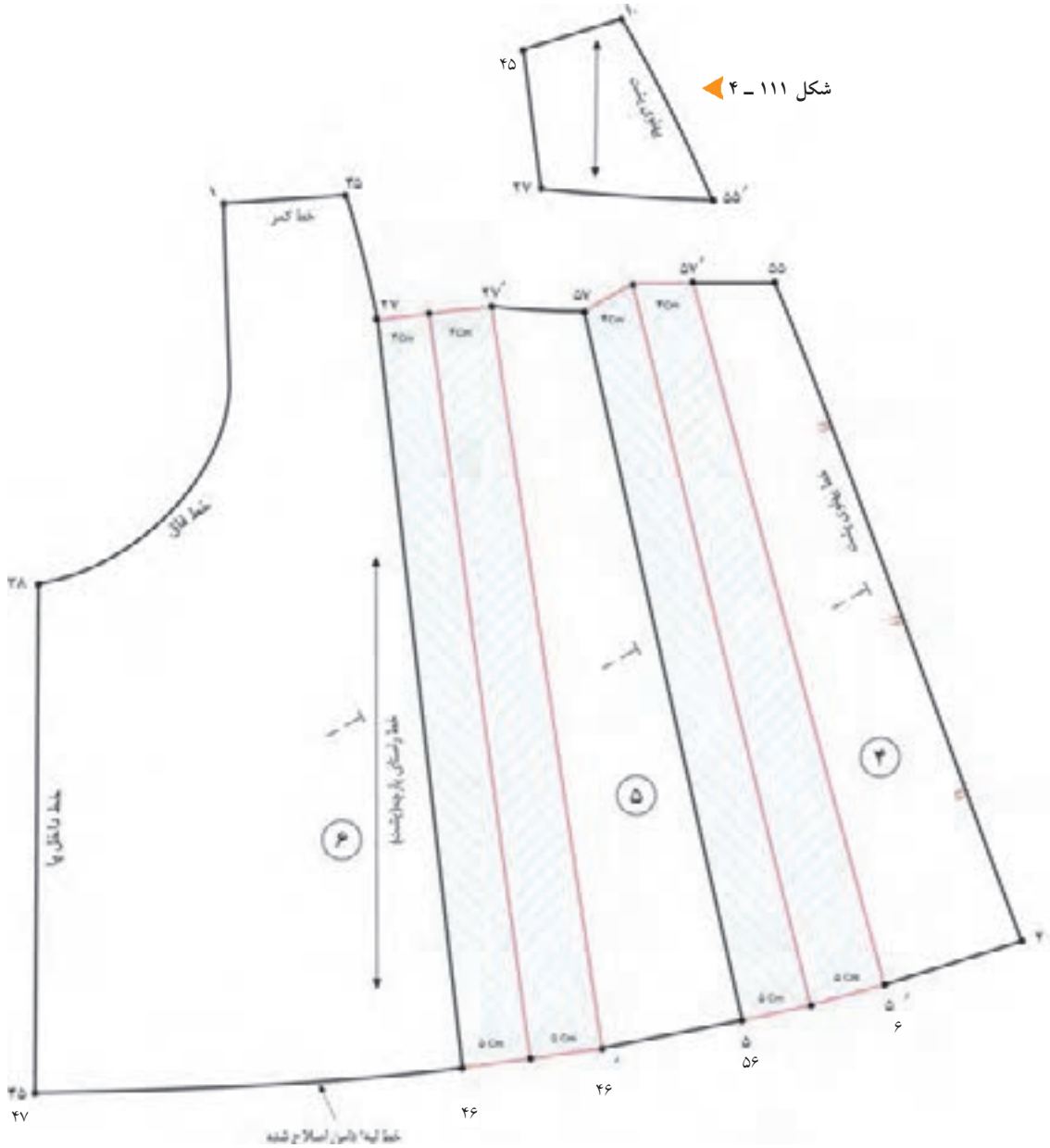

شکل ۱۱۱ ـ ۴

شکل ۱۱۰ ـ ۴

مراحل اوازمان دادن در الگوی پشت عیناً همانند الگوی جلو است.

درمراحل آخر خط لبهٔ دامن را دوباره رسم کرده و اصلاح کنید.

دلیل اوازمان بیشـــتر در لبهٔ پایین دامن، به منظور فون کردن پیلی است.(تا از باز شدن پیلی جلوگیری کند)

علامت موازنهٔ پارچه را روی الگوها رسم کنید. (شکل‌های ۱۱۱و ۱۱۰-۴)

تکه کمر شلوار*

▲ شکل ۱۱۲ ـ ۴

* از این الگو می‌توانید برای دامن نیز استفاده کنید.

تکه کمر راست

ایـــن تکهٔ کمری به روی خط کمر قرار می‌گیرد؛ پهنای آن در حدود «۳-۵ سانتی‌متر» است.

روی کاغذ مستطیلی رسم کنید که طول آن برابر دور کمر و عرض آن $\frac{۱}{۲}$ اندازه دلخواه است، روی الگو نقاط موازنهٔ پهلو، مرکز پشـــت و مرکز جلو را مشـــخص کرده و محل دکمه خور را ترسیم کنید. (شکل ۱۱۳-۴)

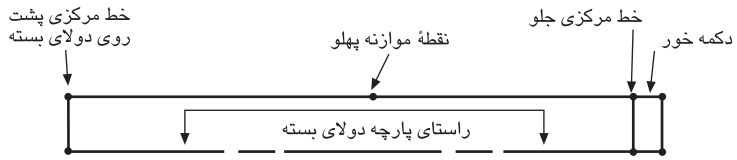

شکل ۱۱۳ ـ ۴

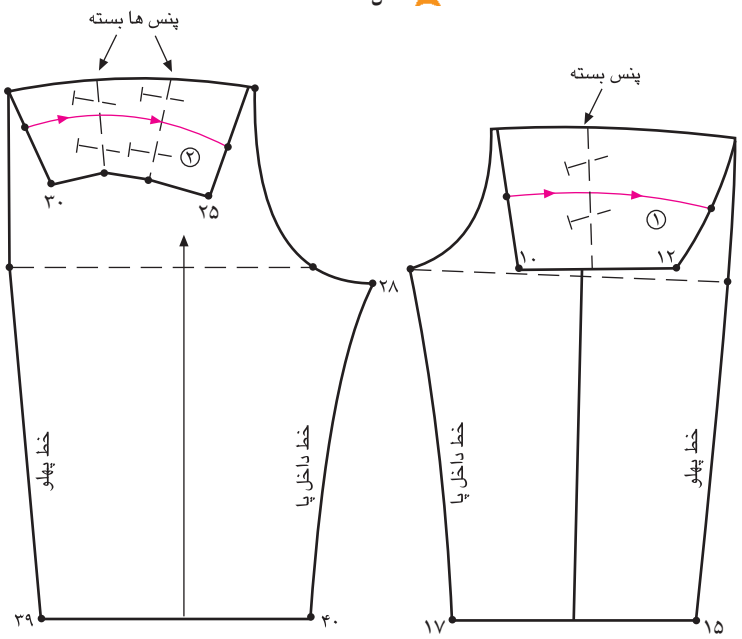

سجاف جدای تکه کمر

اطراف الگوی شـــلوار تا خط باسن را رولت کنید؛ پهنای ســـجاف را روی الگو مشخص کنید؛ مانند شکل، پنس‌های شـــلوار را ببندید و مانند شـــکل شـــلوار را در انتهای پنس «تا» کنید و پهنای ســـجاف را مجدداً رسم نمایید؛ تکه‌های ســـجاف جدا را رولت کنید؛ سجاف را می‌توانید دو تکهٔ جدا یا در خط پهلو در کنار یک‌دیگر قرار دهید و یکسره استفاده کنید. (شکل ۱۱۴-۴)

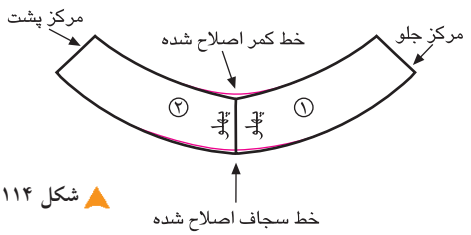

شکل ۱۱۴ ـ ۴

تکهٔ کمر در بالای خط کمر بالاتنه

شـــکل تکهٔ کمر را روی الگـــوی بالاتنه در بالای خط کمر رســـم کنید؛ سپس پنس‌های جلو و پشت را ببندید و مطابق شـــکل بالاتنـــه را در انتهای پنـــس «تا» کنید؛ خط برش کمری را رســـم کـــرده و از خط پهلو «۱-۱/۵ سانتی‌متر» کم کنید. (شکل ۱۱۵-۴)

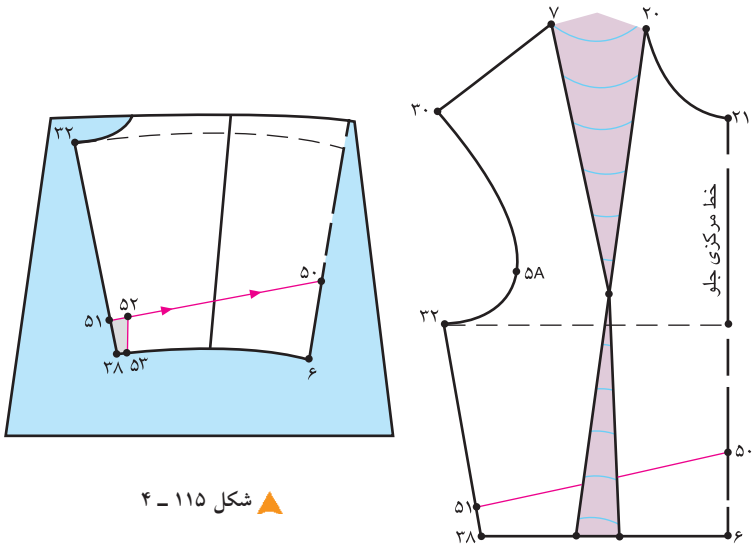

شکل ۱۱۵ ـ ۴

آزمون عملی

هنرجویان محترم در این صفحه جهت بررسی مدل‌های دامن شلواری با آثار طراحان لباس آشنا می‌شوید.

شکل ۱۱۶ ـ ۴

باراهنمایی معلم محترم کلاس الگوهای این دامن ها را ترسیم کنید.

به نظر شما آیا می‌توان محل زیپ دامن شلواری را در قسمت مرکز پشت قرار داد؛ کدام‌یک از تصاویر از این روش استفاده کرده‌اند؟

استاندارد مهارت: نازک‌دوزی زنانه درجه۲(الگو) ۸۸و۷-۹۱/۴۱/۲/۴	پیمانهٔ مهارتی: ترسیم الگوی انواع لباس ۸۸و۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۲	واحد کار۵: متناسب سازی الگو با فرم اندام (شلوار) ۸۸و۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۲۵

واحد کار پنجم

توانایی متناسب سازی الگو با فرم اندام (شلوار)

هدف‌های رفتاری

انتظار می‌رود فراگیرنده، پس از مطالعهٔ این واحد درسی بتواند به اهداف زیر دست یابد:

۱- با توجه به فرم اندام، اشکالات اندامی را توضیح دهد.

۲- رفع عیوب اندام «قد فاق بلند در جلوی شلوار» را با مهارت انجام دهد.

۳- رفع عیوب اندام «قد فاق بلند در پشت شلوار» را با مهارت انجام دهد.

۴- رفع عیوب اندام «پهلوهای با برجستگی زیاد» را با مهارت انجام دهد.

۵- رفع عیوب اندام «شکم بزرگ با برآمدگی زیاد» را با مهارت انجام دهد.

۶- رفع عیوب اندام «باسن بزرگ با برجستگی زیاد» را با مهارت انجام دهد.

پاترون شلوار

شکل ۱ ـ ۵

پس از ترسیم الگوی اساس شـــلوار به منظور شناسایی اشکالات احتمالی در اندام باید پاترون اصلی تهیه شود.

هدف از دوخت پاترون پوشـــیدن آن نیســـت، بلکه متناسب کردن مدل‌ها و الگوهای اســـاس و شناخت عیوب احتمالی لباس روی اندام است.

از کاربن مخصوص پارچه به منظور انتقال قسمت‌های مختلف الگو مانند خطوط باسن، برآمدگی باسن، زانو و ..... استفاده کنید.

الگوی اســـاس اولیهٔ شـــلوار که با اندازه‌های مشخصی ترسیم می‌شود، روی پارچه‌های تک رنگ ارزان قیمت مانند چلوار سفید نسبتاً ضخیم قرار دهید و برش بزنید.

پارچهٔ پاترون بریده شـــده را با درجهٔ درشت، (ماشین دوخت) بدوزید (تا شکافتن آن آسان‌تر است).

چنانچه عیوبی روی پاترون شلوار دیده شود، اندازه‌های آن را یادداشت کرده؛کلیهٔ تغییرات را روی الگوی کاغذی منتقل کنید و این الگوی اصلاح شده را به عنوان الگوی اساس استفاده کنید.

در جایی که شلوار را برای پروگیری پوشیده‌اید، روی صندلی بنشینید؛ بلند شـــوید و راه بروید... هر وضعیت را برای پروگیری امتحان کنید (در حالت نشســـته کشـــیدگی لبهٔ پایین شلوار و زانوها را در نظر بگیرید).(شکل ۱-۵)

قدفاق بلند در جلوی اندام (کشیدگی در جلوی پاترون شلوار)

گام اول

از انتهای پنس جلو «نقطهٔ ۱۳» به سمت پهلو و فاق، خطی به موازات خط باسن خط «۱۱←۷» رسم کنید، تا نقاط «۵۱و۵۰» به دست آید.

۱۱←۷ موازی ۵۱←۵۰

از «نقطهٔ ۵۰» از فاق جلو به سمت پهلو قیچی کنید.

(شکل ۲-۵)

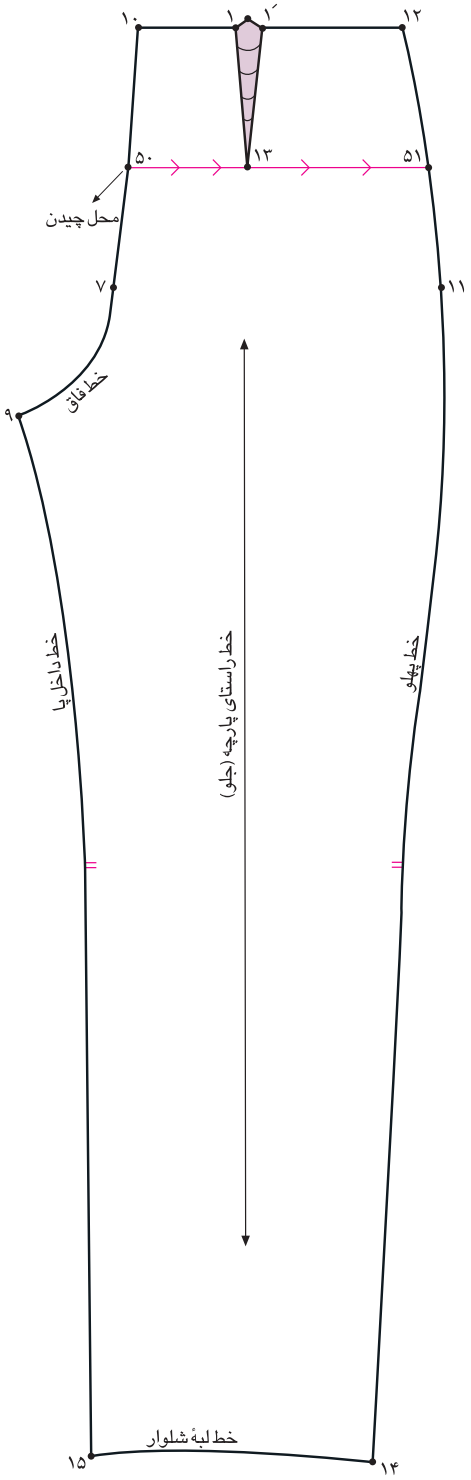

شکل ۲ ـ ۵

گام دوم

با توجه به اینکه اندازهٔ پاترون در جلو کوتاه اســـت، این اندازه را روی پاترون محاســـبه کرده (یادداشت کنید) آن را بین نقاط «۵۰ ,۵۰'» اضافه کنید.

اوازمان به اندازهٔ پاترون '۵۰←۵۰

خط فاق جلو را روی خط مستقیم نگه دارید.

خط پهلو از نقاط« ۱۲←۱۱ »را اصلاح کنید.

خط فاق از نقاط«۱۰←۷ »را اصلاح کنید.

همان‌طور که در شکل ملاحظه می‌کنید، خط فاق جلو بلندتر از خط پهلو است. (شکل ۳-۵)

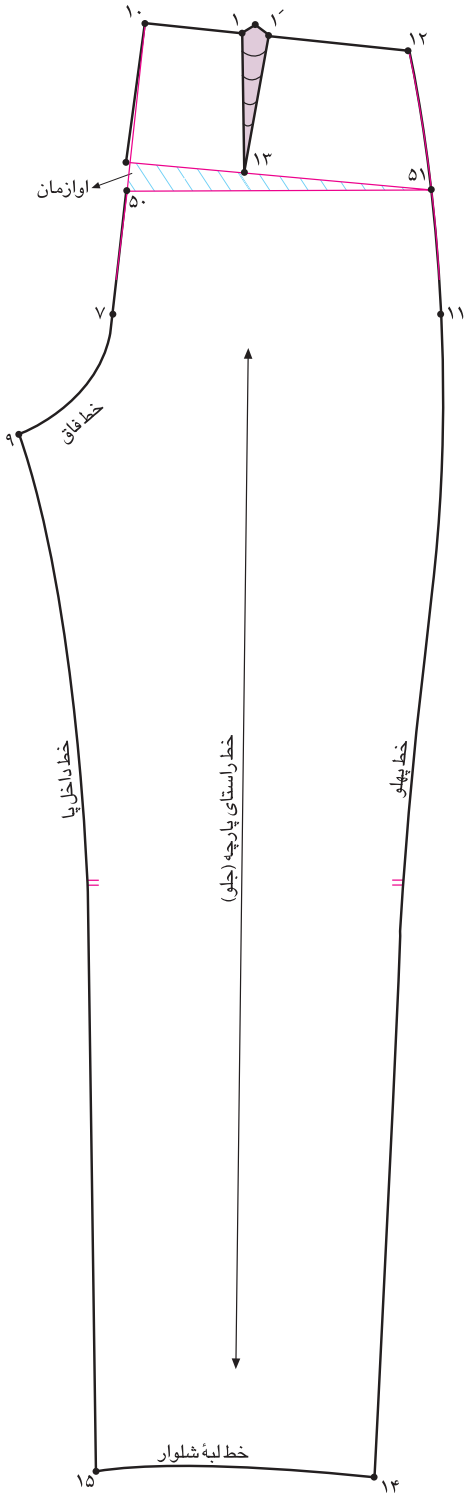

شکل ۳ ـ ۵

قدفاق بلند در پشت اندام (کشیدگی در پشت پاترون شلوار)

گام اول

از انتهای پنس‌های پشـــت نقاط «۳۵ و۳۴» به سمت خطوط پهلو و فاق، خطی به موازات خط باســـن رســـم‌کنید؛ نقاط «۵۱ و۵۰» به دست می‌آید.

۳۳←۲۲ موازی ۵۱←۵۰

از نقطـــهٔ ۵۰ از جهـــت خـــط فاق پشـــت به طرف خـــط پهلو «نقطه ۵۱ » قیچی کنید.

این افراد ممکن است چاق یا باسن برآمده نداشته باشند، بلکه در هنگام ایستادن اندام متمایل به پشت دارند. (شکل ۴-۵)

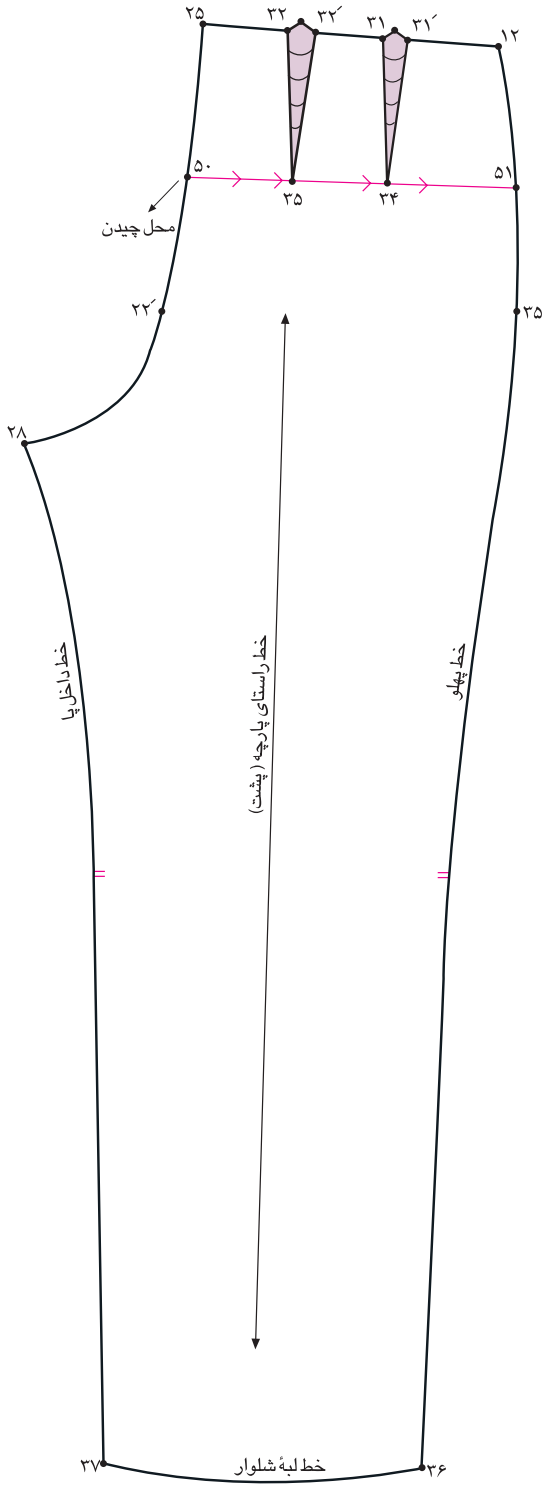

شکل ۴ ـ ۵

گام دوم

با توجه به اینکه اندازهٔ پاترون در پشت کوتاه است، این اندازه را روی پاترون محاســـبه کرده (یادداشت کنید) آن را بین نقاط «۵۰ , ۵۰'» اضافه کنید.

اوازمان به اندازهٔ پاترون=۵۰'←۵۰

خط پهلو از نقاط «۱۲←۳۳» را اصلاح کنید.

خط فاق از نقاط «۲۲←۲۵» را اصلاح کنید.

همان‌طـــور که در شـــکل ملاحظه می‌کنید، خط فاق پشـــت بلندتر از خط پهلو است. (شکل ۵-۵)

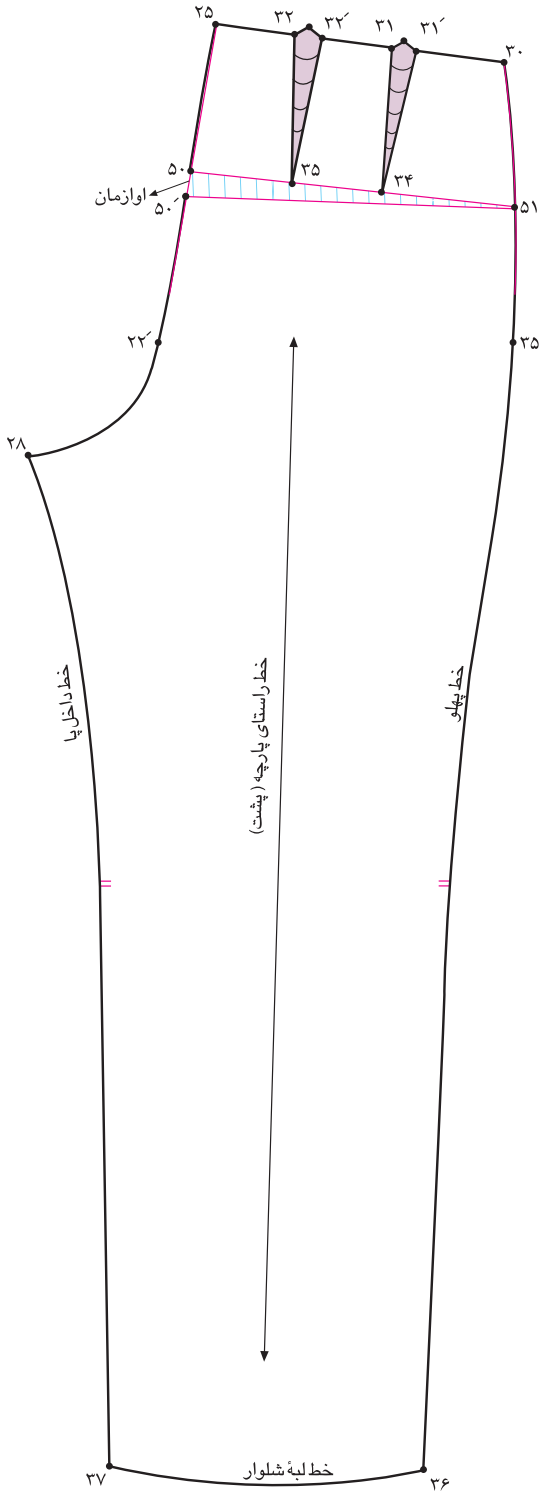

شکل ۵ ـ ۵

پهلوهایی با برجستگی زیاد و ران های برجسته (کشیدگی در پهلوی پاترون)

شکل ۶ ـ ۵

گام اول

از انتهـــای پنس جلو «نقطهٔ ۱۳» خطی افقی و موازی با خط باســـن یا خط فاق به خط پهلو رسم کنید؛ «نقطهٔ ۵۰» به دست می‌آید.

ازخط پهلو فاصلهٔ«۵۰←۱۳»را قیچی کنید.(شکل ۷-۵)

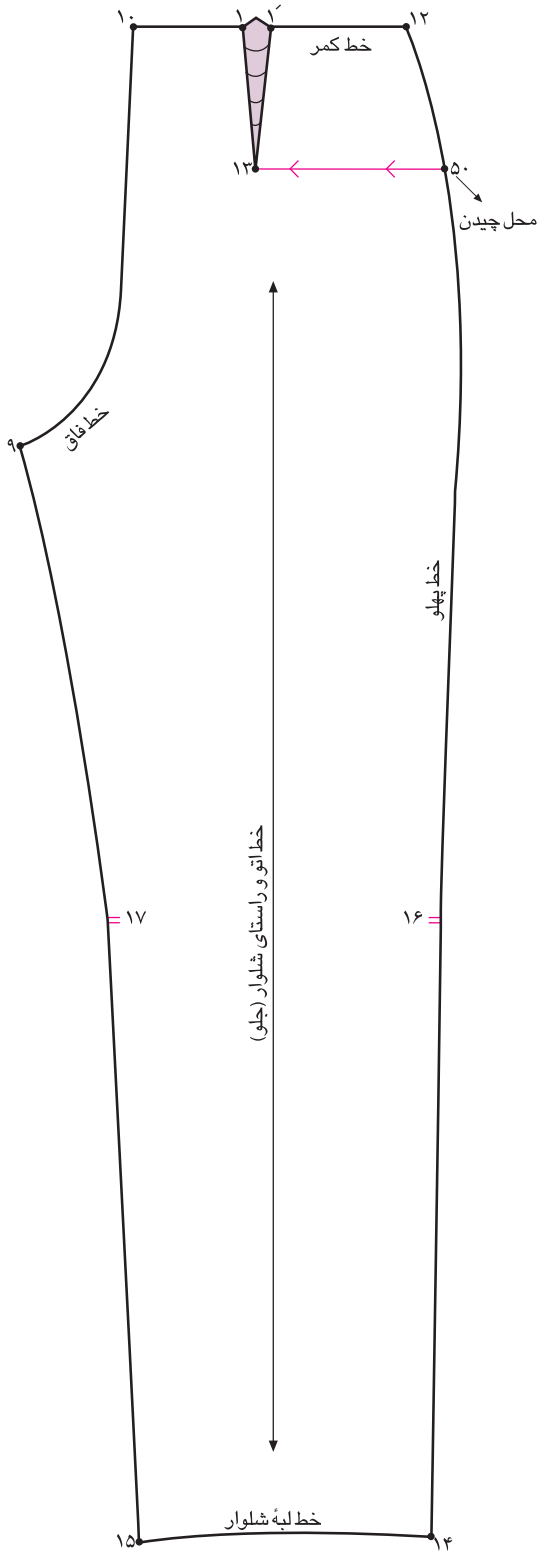

شکل ۷ ـ ۵

گام دوم

در الگوی پشت عیناً همانند الگوی قسمت جلو عمل کنید.

از انتهای پنس بزرگ پشـــت «نقطهٔ ۳۳» خطی افقی و موازی با خط باسن یا خط فاق به خط پهلو رسم کنید؛ «نقطهٔ۵۱» به دست می‌آید.

ازخط پهلو فاصلهٔ«۵۱⟵۳۳»را قیچی کنید.(شکل۸-۵)

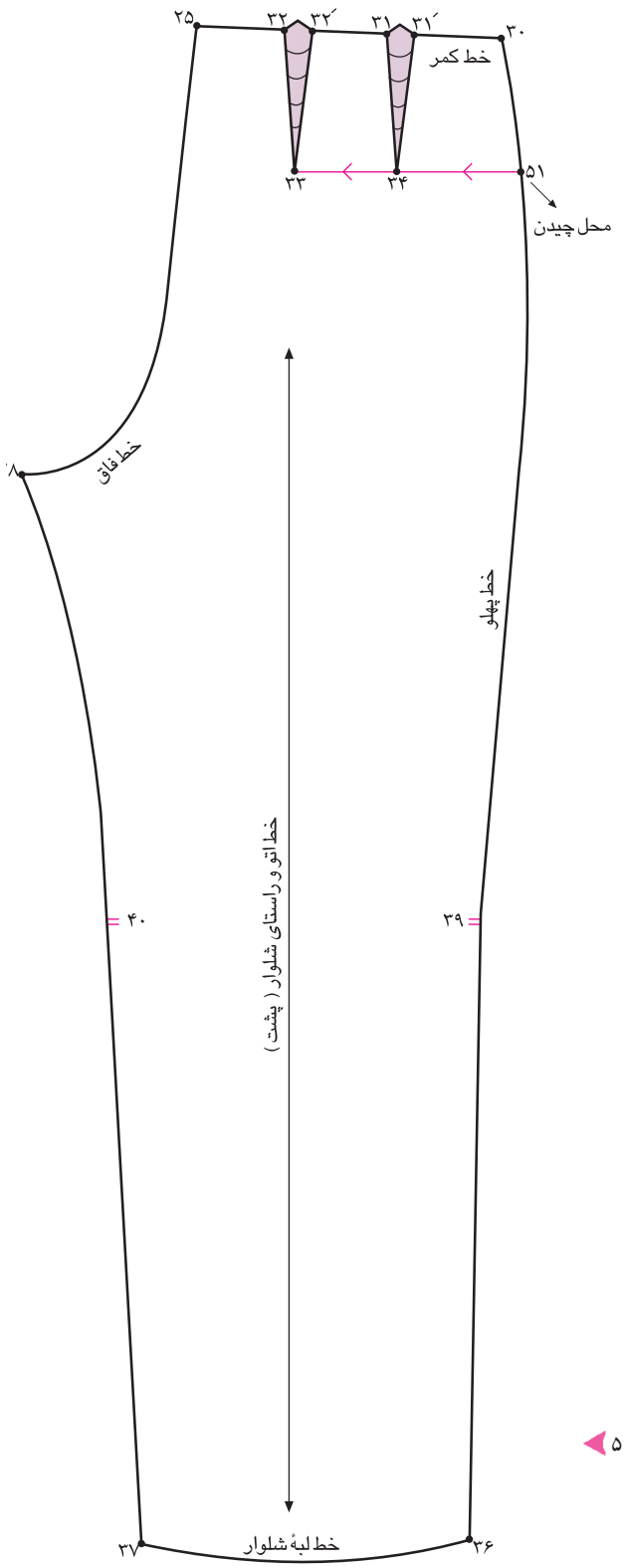

شکل ۸ ـ ۵

گام سوم

پنـــس جلو «۱'→۱۳→۱» را به اندازه‌ای می‌بندید که خط «۵۰'→۱۳→۵۰» را روی پاترون باز کرده اید (این اندازه همان مقدار باز شدن خط پهلو در پاترون است).

پنس جلو «۱'→۱۳→۱» را ببندید.

به اندازه‌ای که پنس بســته می‌شــود، خــط «۵۰→۱۳» را اوازمان دهید.

به اندازهٔ پنس بسته شده =۵۰'→۱۳→۵۰

از « نقطـــهٔ۱۲» بـه انـــدازهٔ پهنـــای پنـس بسـتـه شـده «۱'→۱۳→۱» بیرون آمده؛ «نقطهٔ ۵۲» به دست می‌آید.

به اندازهٔ پهنای پنس بسته شده =۵۲→۱۲

از نقطـــهٔ ۵۲ خط جدید پهلو را مطابق اندازه‌ای که در پاترون باز شده، رسم کنید.

خط کمر را اصلاح کنید. (شکل ۹-۵)

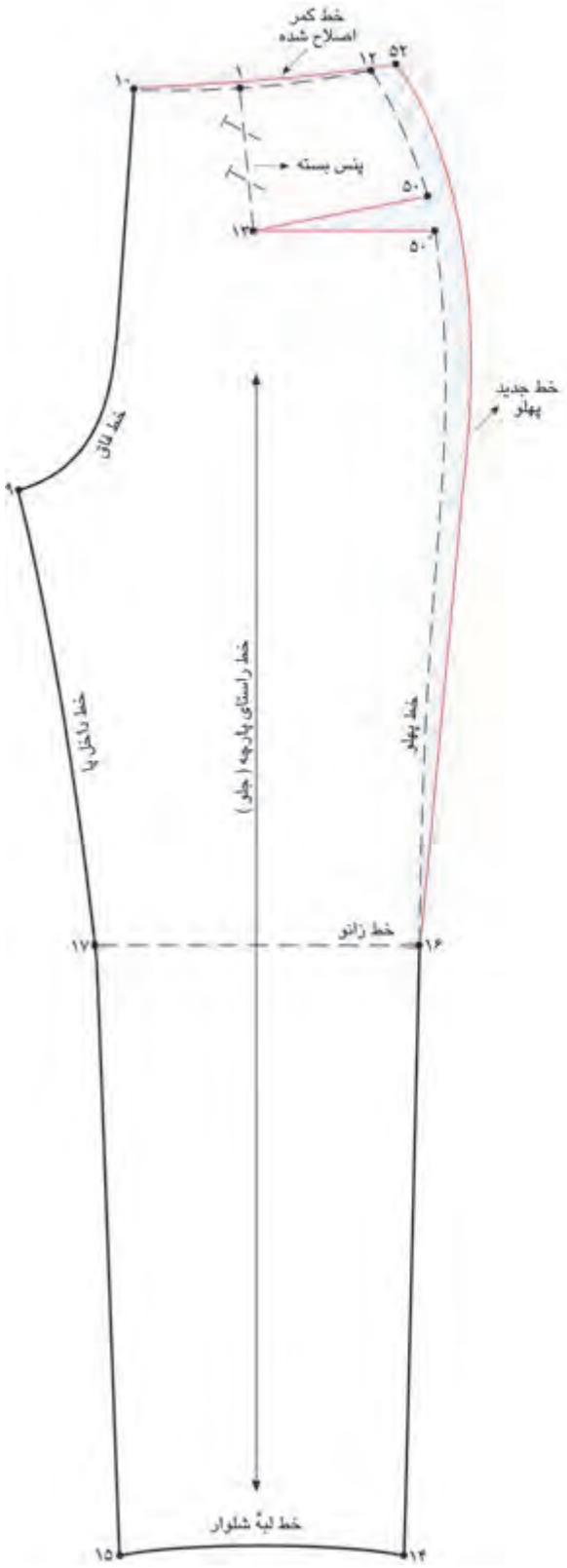

شکل ۹ ـ ۵

گام چهارم

پنس پشت «۳۲'→۳۳→۳۲» را به اندازه‌ای که پنس جلو «۳۲'→۱۳→۱» را بسته‌اید، ببندید (اگر این دو اندازه یکسان نشود، طول پهلوی جلو و پشت ناهماهنگ خواهد شد).

پنس پشت را «۳۲'→۳۵→۳۲» را ببندید.

به اندازهٔ پنس بسته شده=۵۱'→۳۳→۵۱

از نقطهٔ ۳۰ به اندازهٔ پهنای پنس بسته شده «۳۲'→۳۵→۳۲» به بیرون آمده؛ «نقطهٔ ۵۳» به دست می‌آید.

به اندازهٔ پهنای پنس بسته شده=۵۳→۳۰

از «نقطهٔ ۵۳» خط جدید پهلوی پشت را مطابق اندازه‌ای که در پاترون باز شده، خط جدید پهلو را رسم کنید.

خط کمر را اصلاح کنید. (شکل ۱۰-۵)

○ توجه کنید:

پنس‌های جلو و پشت را به اندازه‌ای که قسمت پهلوی پاترون را باز کرده‌اید، ببندید؛ در صورتی که برای باز شدن اندازهٔ لازم در پهلوها بستن یک پنس کافی نباشد، می‌توانید از دو پنس استفاده کنید.

شکل ۱۰ ـ ۵

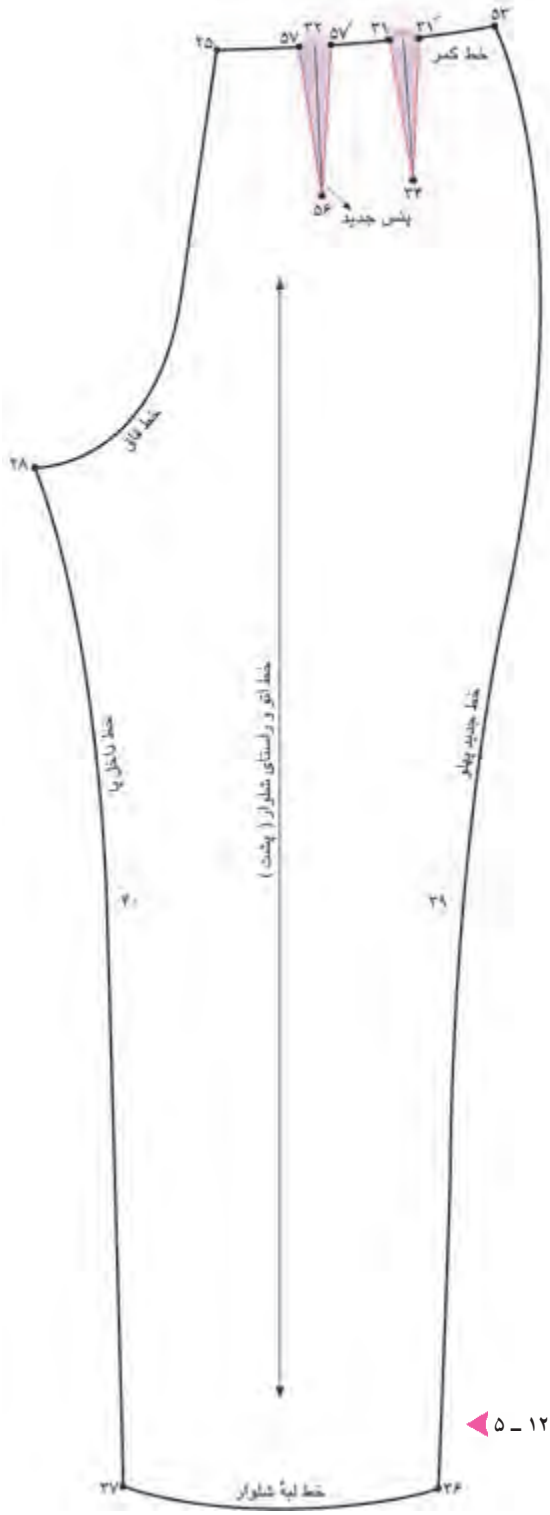

شکل ۱۲ ـ ۵

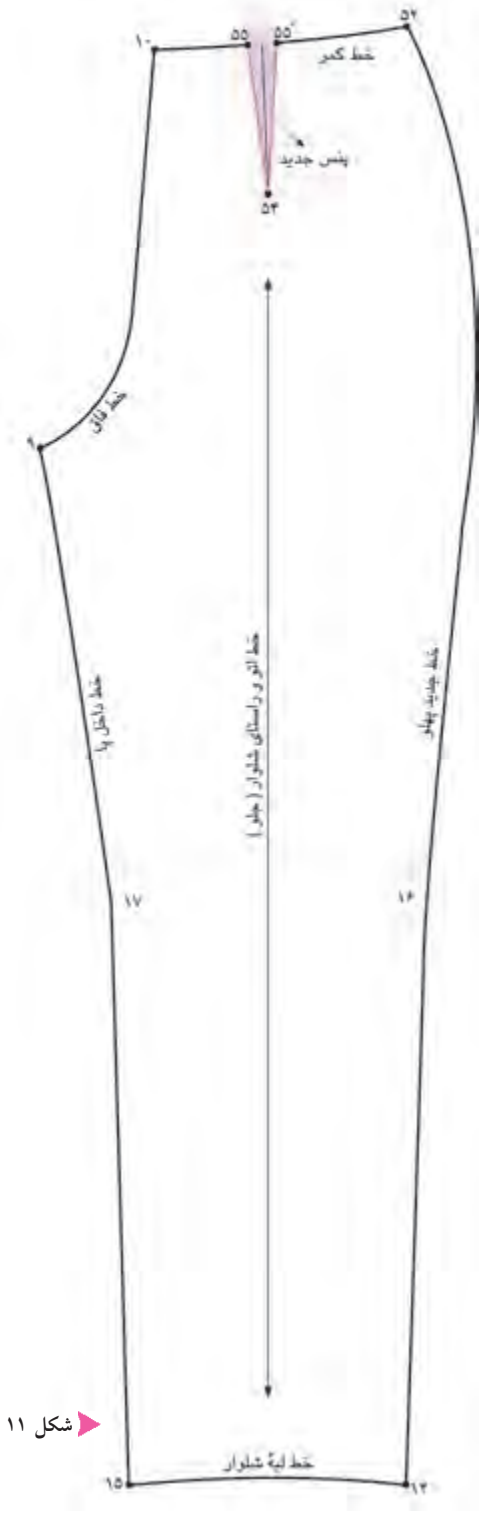

شکل ۱۱ ـ ۵

در محل پنس‌های قبلی (جلو و پشـــت) پنس‌های جدید جلو و پشت را رسم کنید.

در این حالت خطوط پهلوی شـــلوار بلند شده و فضای ران و باسن کوچک بیشتر شده است. (شکل‌های ۱۲و۱۱-۵)

شکم بزرگ یا برآمدگی زیاد

شکل ۱۳ ـ ۵

گام اول

از انتهـــای پنس جلـــو «نقطهٔ ۱۳» دو خط عمود به ســـمت خطوط کمر، زانو، پهلو و فاق رســـم کرده نقاط «۵۰ ، ۵۱ و۵۲» به دست می‌آید.

مطابق شـــکل از وسط پنس جلو به طرف زانو، از خط فاق به پهلـــو و از «نقطهٔ ۵۲» زانو به طرفیـــن نقاط «۱۵ و ۱۷» قیچی کنید. (شکل ۱۴-۵)

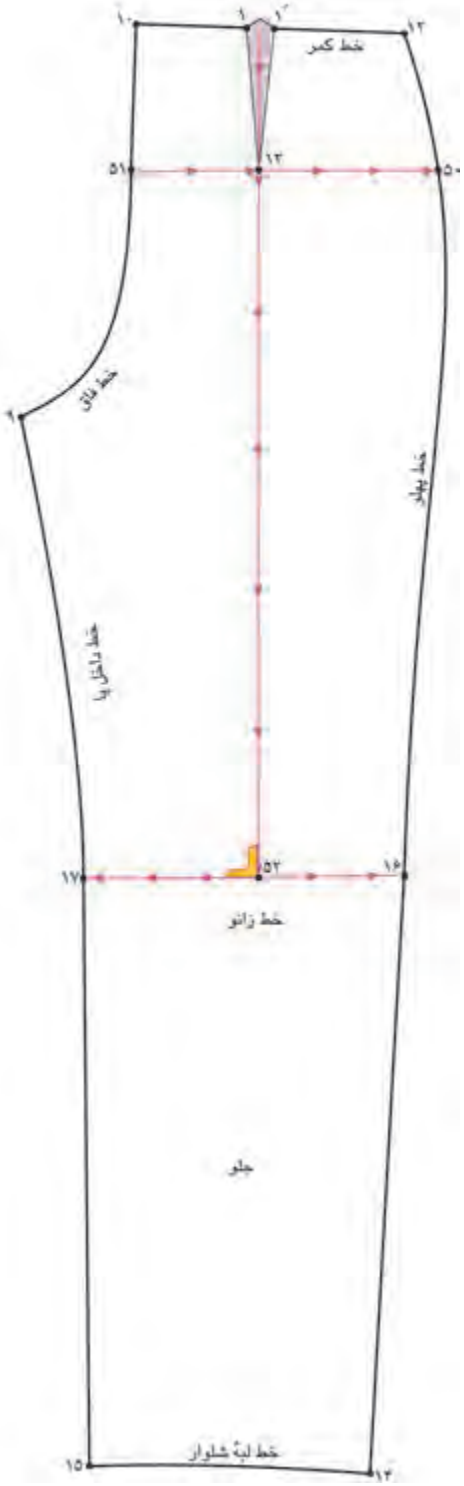

شکل ۱۴ ـ ۵

گام دوم

فاصلــهٔ «۵۱ و'۵۱» و«۵۴ و'۵۴» را به انــدازه‌ای که پاترون شــلوار روی اندام باز شــده (قبلاً این اندازه را یادداشت کنید)، اوازمان دهید.

دقت کنیــد نقاط«'۱۳، '۵۳، ۱۳و۵۳» نیز بــه اندازهٔ لازم باز می‌شــود؛ در این صورت باید خط زانو کاملاً موازی با لبهٔ شــلوار باشــد و تغییرات اوازمان در قسمت بالای خط زانو و قسمت‌های دیگر شلوار به وجود آید.

پــس از اوازمان دادن خطــوط داخل پا، پهلــو، کمر، فاق و «نقطهٔ ۵۰» در پهلو باید اصلاح شود. (شکل ۱۵-۵)

○ توجه کنید:

در صورتی که شکم فرد بیش از اندازه بزرگ نباشد، نیازی به اوازمان دادن خط«۵۱ و'۵۱» اوازمان افقی نیســت؛ بزرگ شدن پنس«۵۴ و'۵۴»کافی اســت؛ اگر شکم بیش از اندازه بزرگ و دارای برجستگی زیاد باشد، باید از اوازمان‌های طولی و عرضی در سطح الگوی شلوار استفاده شود.

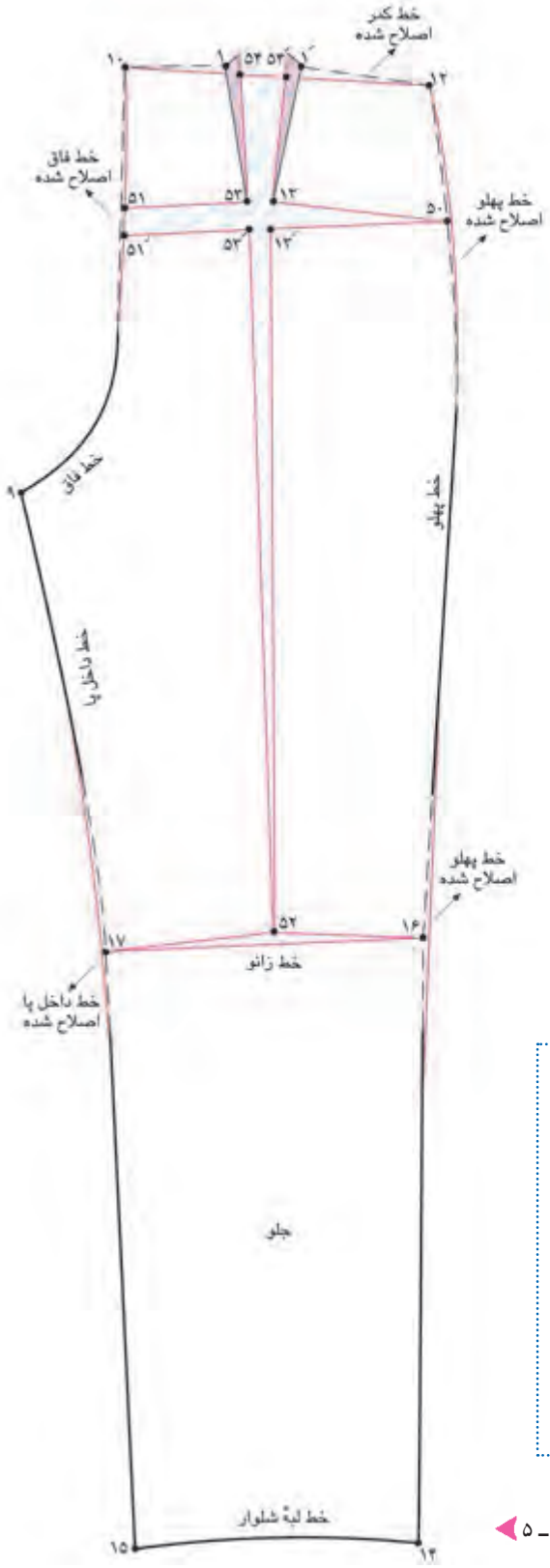

شکل ۱۵ ـ ۵

گام سوم

در این الگو پنس جلو بزرگ‌تر از اندازهٔ اولیهٔ آن است و دوخت یک پنس با این اندازه در این قسمت امکان‌پذیر نیست؛ به همین دلیل باید در قسمت کمر تبدیل به دو پنس شود.

فاصلهٔ «۱۰←۱۲» را به سه قسمت تقسیم کنید؛ نقاط «۵۵ و ۵۶ »به دست می‌آید.

۱۰←۵۵=۱۲←۱۰ فاصلهٔ $\frac{۱}{۳}$

۱۲←۵۶=۱۲←۱۰ فاصلهٔ $\frac{۱}{۳}$

طول پنس‌ها باید متناســـب با فرم اندام (برآمدگی شکم) فرد رسم شود. (شکل ۱۶-۵)

طول پنس‌های جلو ۵۷←۵۵، ۵۸←۵۶

برای افراد شکم‌دار بهتر است دو پنس در الگوی اولیه ترسیم شود.

○ توجه کنید:

برای افراد شکم‌دار بهتر است دو پنس در الگوی اولیه ترسیم شود.

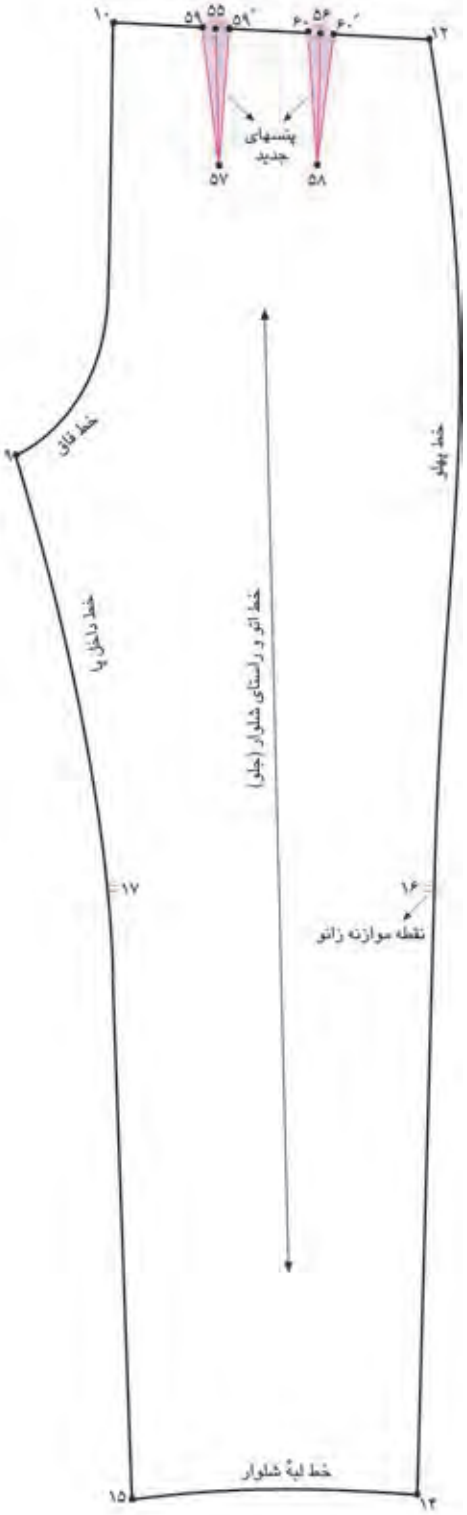

شکل ۱۶ ـ ۵

باسن بزرگ با برجستگی زیاد (کشیدگی در قسمت باسن پاترون)

شکل ۱۷ ـ ۵

گام اول

الگوی باسن با برآمدگی زیاد عیناً همانند شکم بزرگ است؛ با این تفاوت که در قسمت باسن (پشت شلوار) است.

پنس بزرگ «۳۲'←۳۳←۳۲» را جابه‌جا کرده وبه خط راستای پارچه منتقل شود.

از انتهای پنس بزرگ پشت «نقطهٔ ۳۳» دو خط عمود به سمت خطوط کمر، زانو، پهلو و فاق رسم کرده؛ نقاط «۵۰ و ۵۱ و۵۲» به دست می‌آید.

مطابق شکل از وسط پنس پشت به طرف زانو، از خط فاق به پهلو از «نقطهٔ ۵۲» به سمت نقاط «۳۹ و ۴۰» قیچی کنید. (شکل ۱۸-۵)

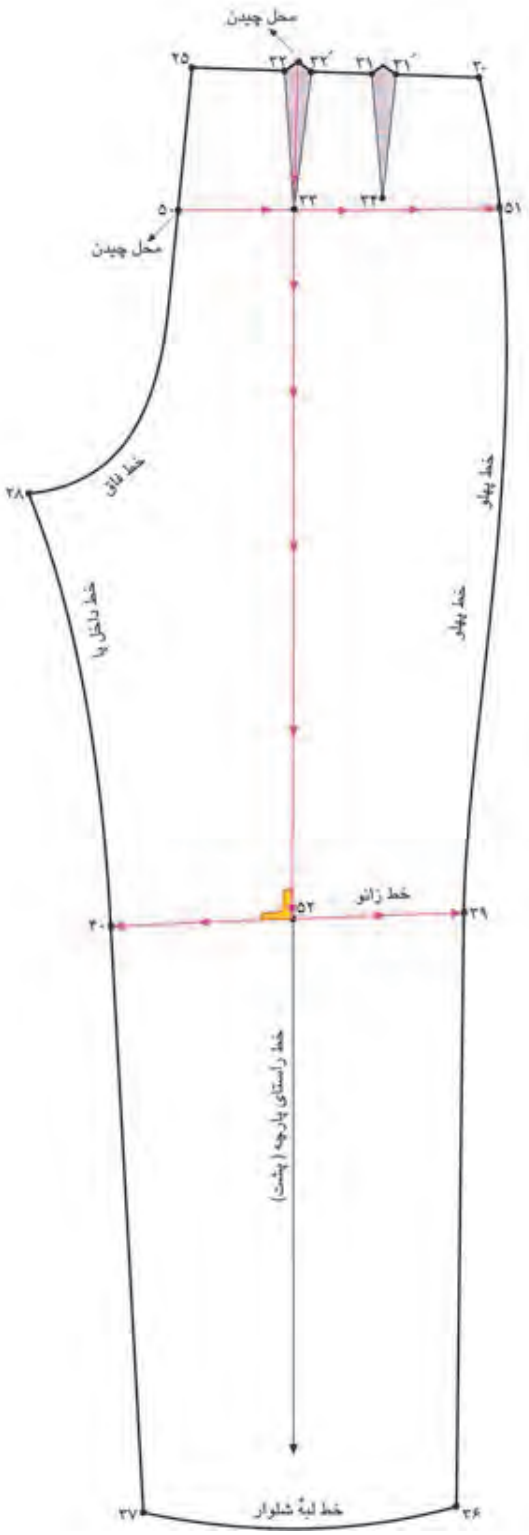

شکل ۱۸ ـ ۵

گام دوم

فاصلهٔ «۵۰، '۵۰ و '۵۴، ۵۴» را به اندازه‌ای که پاترون شـــلوار روی اندام باز شـــده، (قبلاً این اندازه را یادداشـــت کنید) اوازمان دهید.

دقت کنید نقـــاط «'۳۳، '۵۳ و۳۳، ۵۳» نیز به اندازهٔ لازم باز می‌شـــود؛ در این صورت باید خط زانو کامـــلاً موازی با خط لبهٔ شلوار باشد.

پس از اوازمان دادن خطوط داخل پا، پهلو، فاق و «نقطهٔ۵۱» در پهلو باید اصلاح شود. (شکل ۱۹-۵)

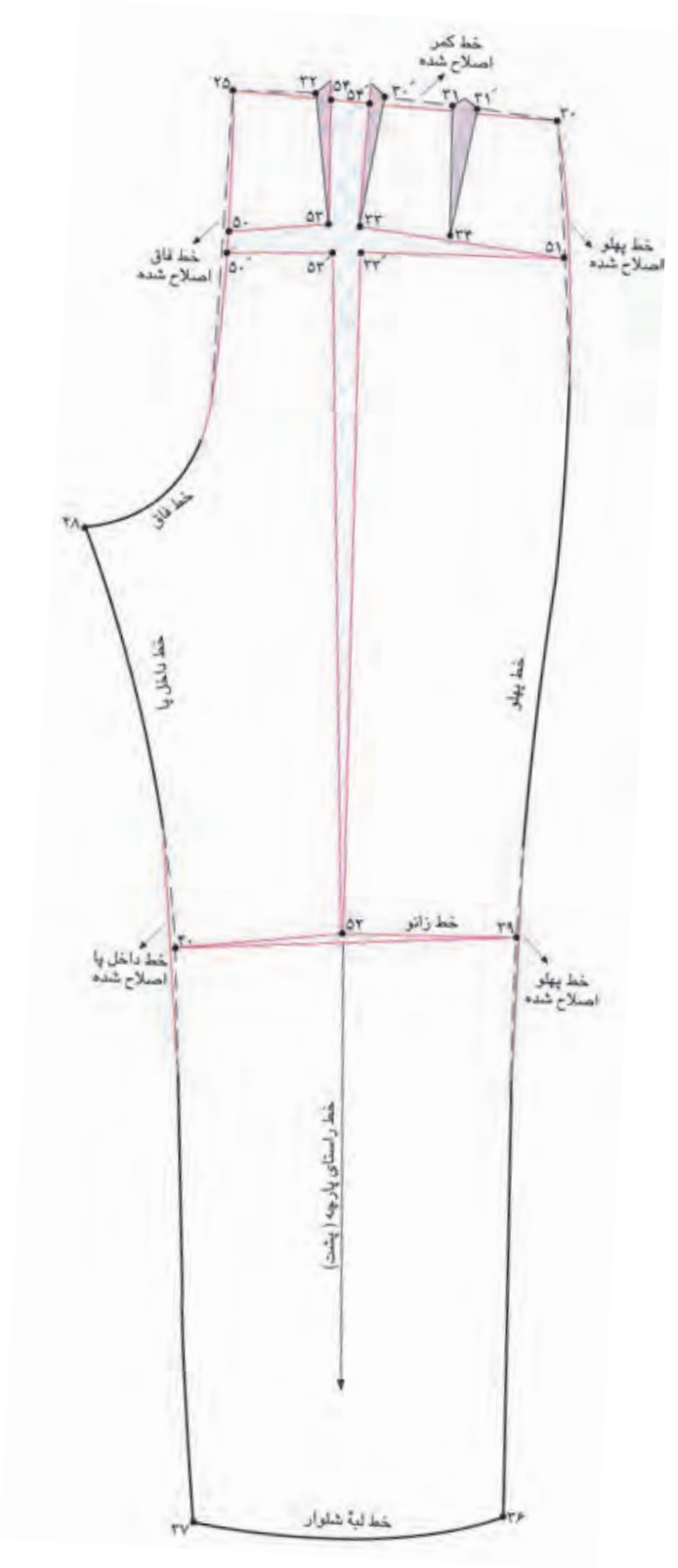

شکل ۱۹ ـ ۵

گام سوم

در این الگو، فاصلهٔ «۵۴،'۵۴» را یادداشت کنید و اندازهٔ آن را بر دو پنس تقسیم کرده و به طرفین دو پنس اضافه کنید. (شکل ۲۰-۵)

پنس جدید پشت='۵۵→۳۵→۵۵

پنس جدید پشت='۵۶→۳۳→۵۶

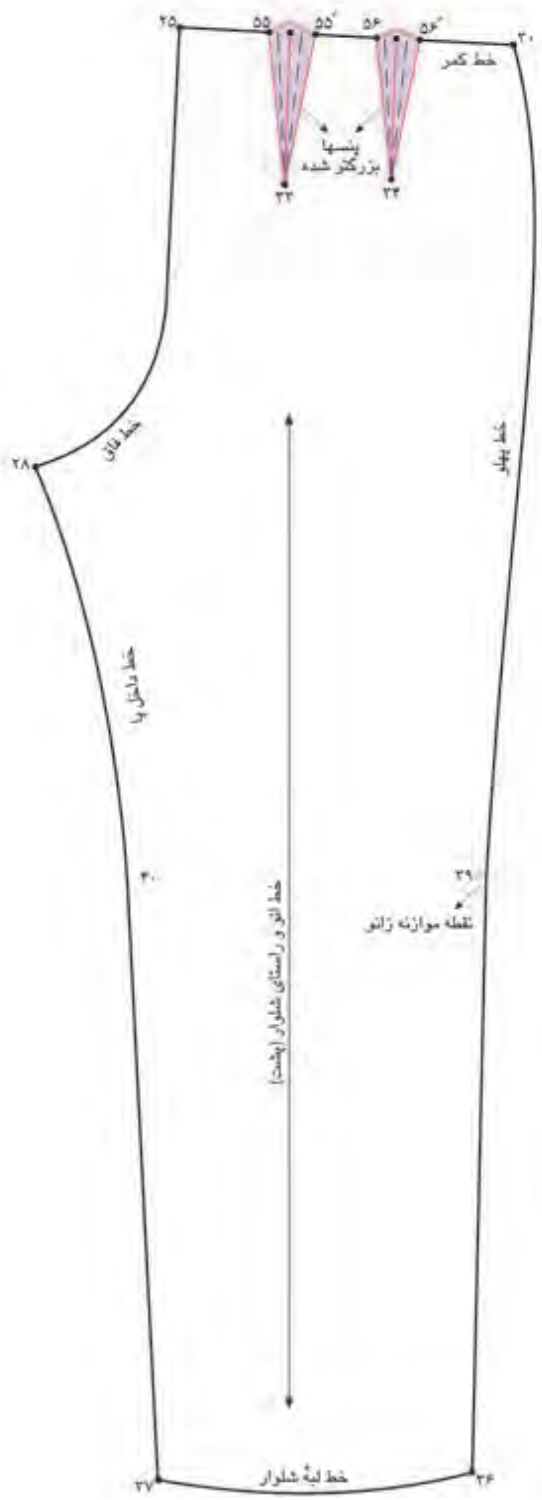

شکل ۲۰ ـ ۵

توجه کنید:

طول پنس‌ها با توجه به فرم اندام تنظیم می‌شود. (در صفحه ۱۶۶ قسمت پنس‌ها دامن، جلد چهارم مراجعه شود).

آزمون نظری

۱-برای افرادی که شکم بزرگ دارند،پنس جلو چه تغییری می کند؟

۲-برای پروگیری لبهٔ پایین شلوار وزانوها فرد چه کاری انجام دهد؟

۳- باتوجه به شکل روبه‌رو به سؤال‌ها پاسخ دهید:

۳-۱. اوازمان افقی «۵۰ ←۵۱'←۵۱»مخصوص چه اندامی است؟

۳-۲. اوازمان عمودی « ۵۴←۵۲←۵۴'» مخصوص چه اندامی است؟

۳-۳. فضای « ۱۳←۱'←۱←۵۳» پـس از اوازمان دادن به علت بزرگ بودن.....،تبدیل به.....می‌شود.

الف)پنس-یک پنس　　ب)چین- یک پنس

ج) پیلی - دوپنس　　د) پنس - دو پنس

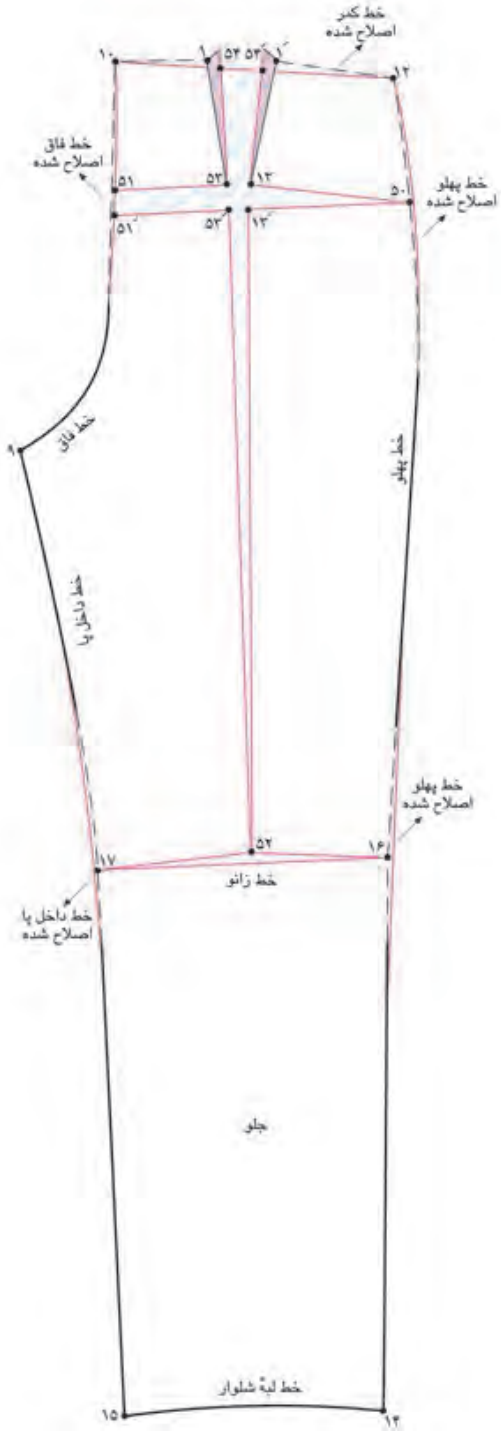

آزمون عملی

۱- با توجه به اندام‌های مختلف افراد،الگوهای شکم بزرگ، باسن بزرگ، پهلوهایی با برجستگی زیاد، قد فاق بلند در جلو وپشت را اجرا کنید.

استاندارد مهارت: نازک‌دوزی زنانه درجه۲(الگو) ۸۸و۷-۹۱/۴۱/۲/۴	پیمانهٔ مهارتی: ترسیم الگوی انواع لباس ۸۸و۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۲	واحد کار۵: متناسب سازی الگو با فرم اندام (شلوار) ۸۸و۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۲۵

آزمون پایانی مروری عملی

هنرجویان محترم در این صفحه جهت بررسی مدل‌های شلوار، با آثار طراحان لباس آشنا می‌شوید.

با راهنمایی معلم کلاس الگوهای بالا را ترسیم کنید:طول قد شلوار، میزان گشادی در لبهٔ شلوار، نوع چین یا پیلی، جیب‌ها ، قد و سجاف تکهٔ کمر... را مطابق مدل ترسیم کنید.

واحد کار ششم

ترسیم الگوی بالاتنه و آستین

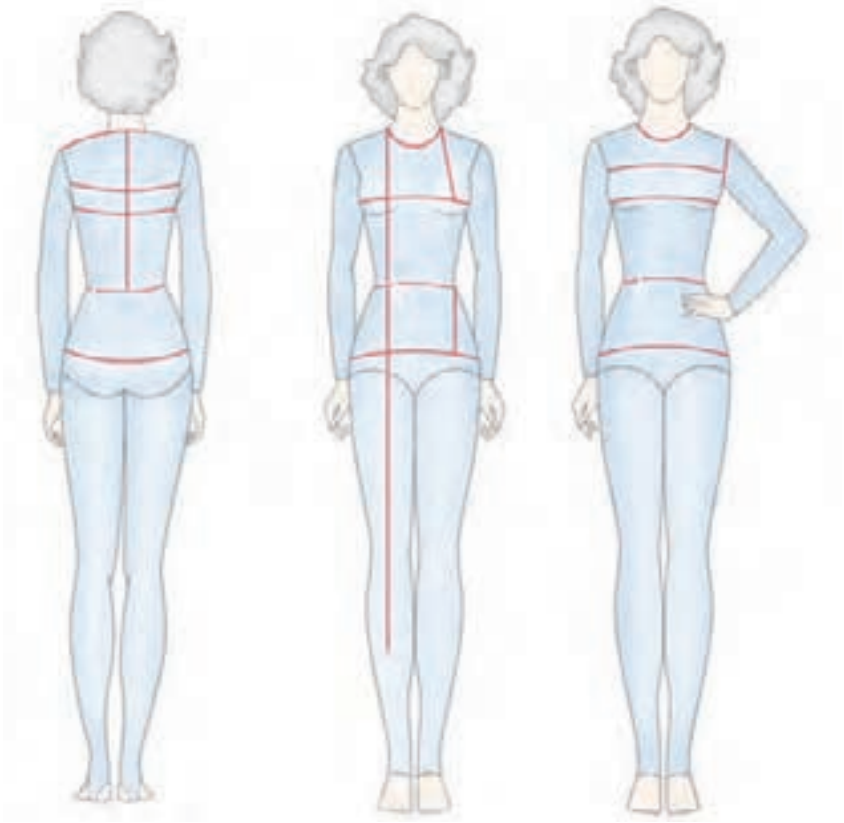

هدف‌های رفتاری

انتظار می‌رود فراگیرنده، پس از مطالعهٔ این واحد درسی بتواند به اهداف زیر دست یابد:

۱- جهت ترسیم الگوی بالاتنه و آستین، قسمت‌های مختلف اندام را با مهارت اندازه‌گیری کند.

۲- ازجدول سایزبندی بالاتنه‌وآستین‌درتولید انبوه استفاده کند.

۳- ازاندازه‌های‌اصلی و فرعی اندازه‌گیری با مهارت استفاده‌کند.

۴- الگوی اساس بالاتنه را توضیح دهد.

۵- الگوی اساس بالاتنه را ترسیم کند.

۶- مراحل مختلف کنترل الگوی اساس بالاتنه را انجام دهد.

۷- الگوی اساس آستین را توضیح دهد.

۸- الگوی اساس آستین را ترسیم کند.

۹- مراحل مختلف کنترل الگوی اساس آستین را انجام دهد.

۱۰- الگوی انواع آستین چین دار را رسم کند.

۱۱- الگوی انواع مچ را رسم کند.

اندازه‌گیری بالاتنه

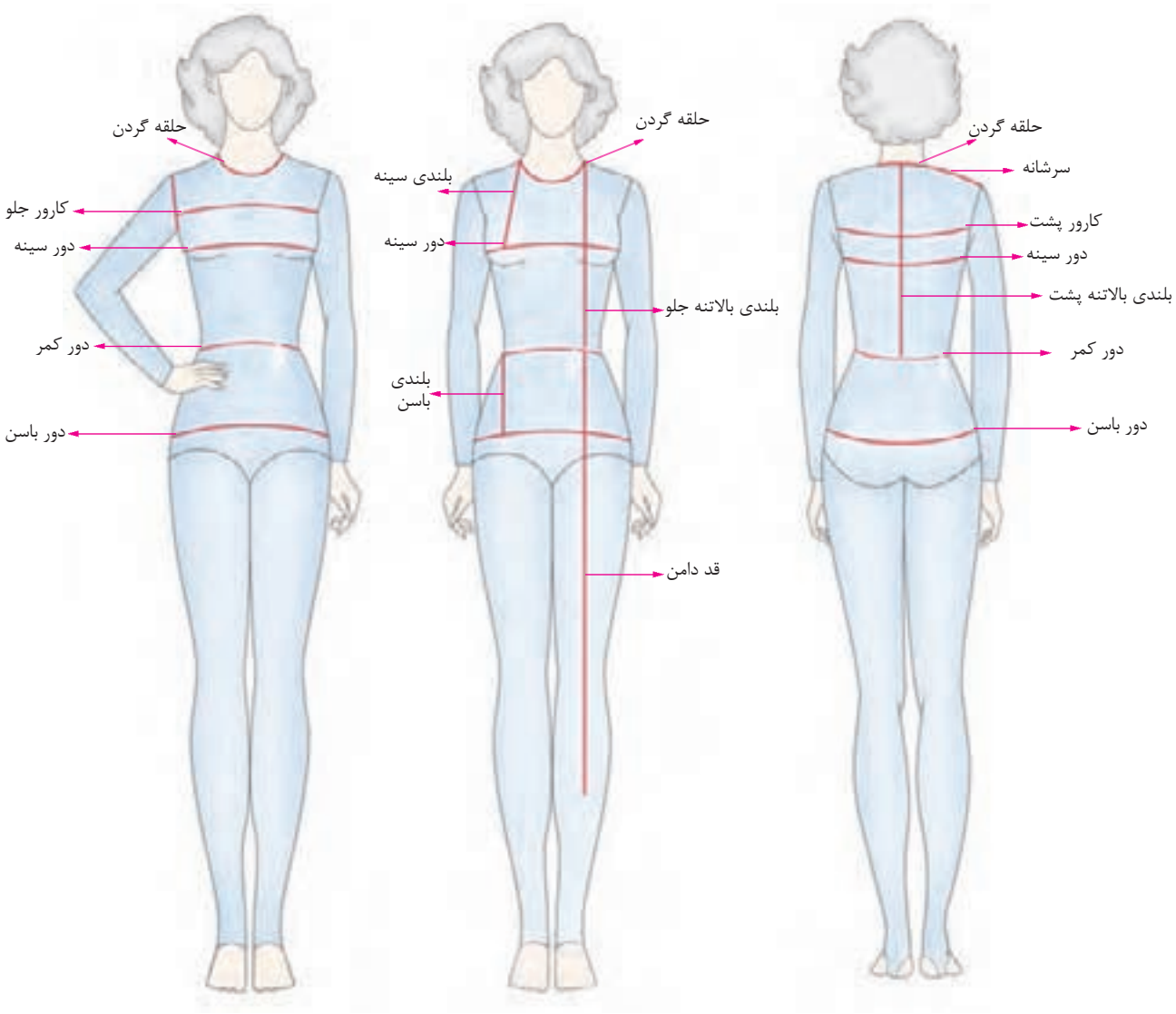

شکل ۱ ـ ۶

برای به دســـت آوردن الگوی متناسب، باید اندازه‌گیری دقیق انجام شـــود؛ در روشی بسیار جامع و قابل اطمینان، قبل از شروع کار، بایســـتی به شـــخصی که اندازه‌اش گرفته می‌شـــود، خاطر نشـــان سازید سینه‌بندی (کرست) را که مایل است بعدها در زیر لباس‌های مختلف استفاده کند، بر تن کند؛ زیرا تعویض کرست، باعث تغییر فرم اندام خواهد شـــد. از طرفی استفاده از یک لباس زیر لطیف (کاملاً چســـبان) کار اندازه‌گیـــری را دقیق‌تر می‌کند. (شکل ۱-۶)

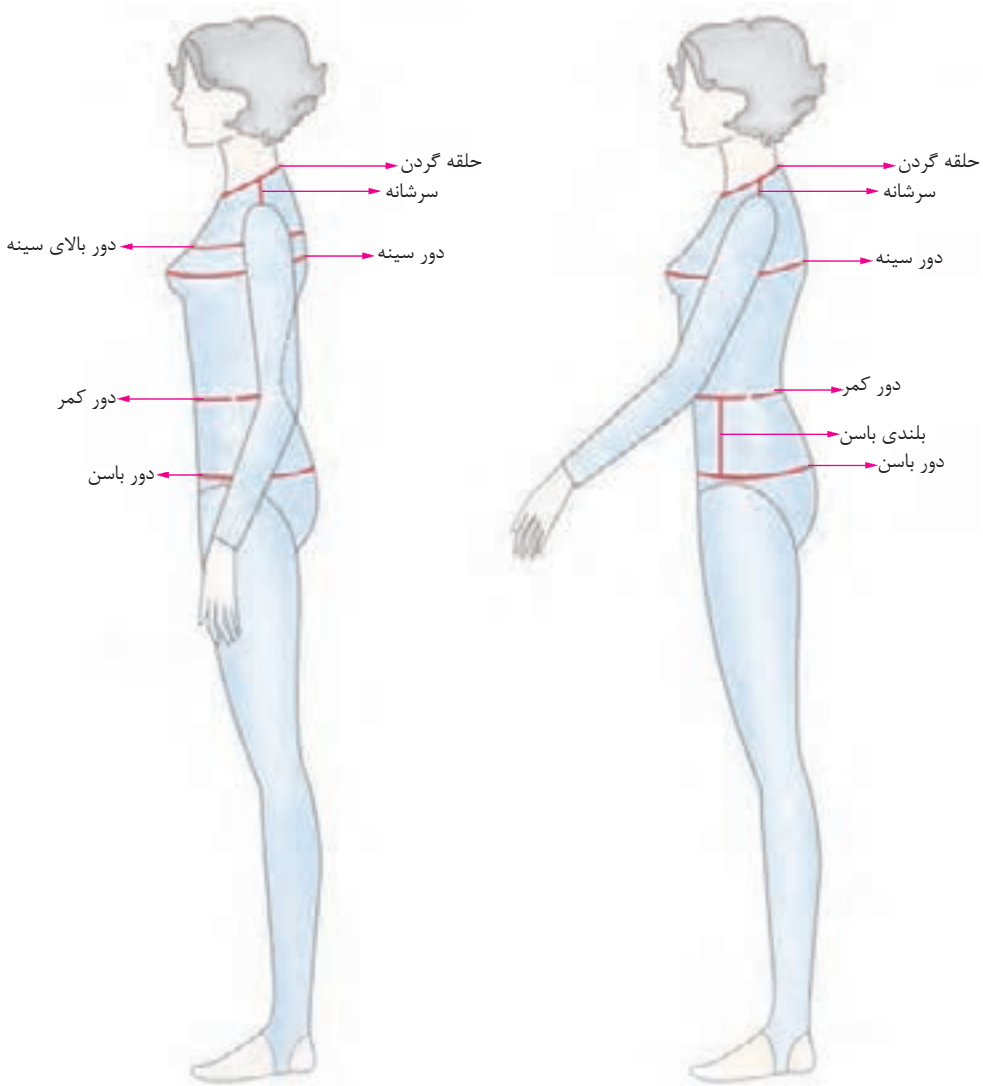

▲ شکل ۲ ـ ۶

▲ خطوط عرضی و طولی بالاتنه عبارتند از:

۱- دور حلقهٔ گردن
۲- سرشانه
۳- کارور* جلو
۴- کارور پشت
۵- دور سینه
۶- دور کمر
۷- دور باسن
۸- بلندی بالاتنهٔ جلو
۹- فاصلهٔ سینه
۱۰- بلندی سینه
۱۱- بلندی بالاتنهٔ پشت
۱۲- بلندی باسن

* Carrure (از زبان فرانسه کسب شده است)

دور سینه

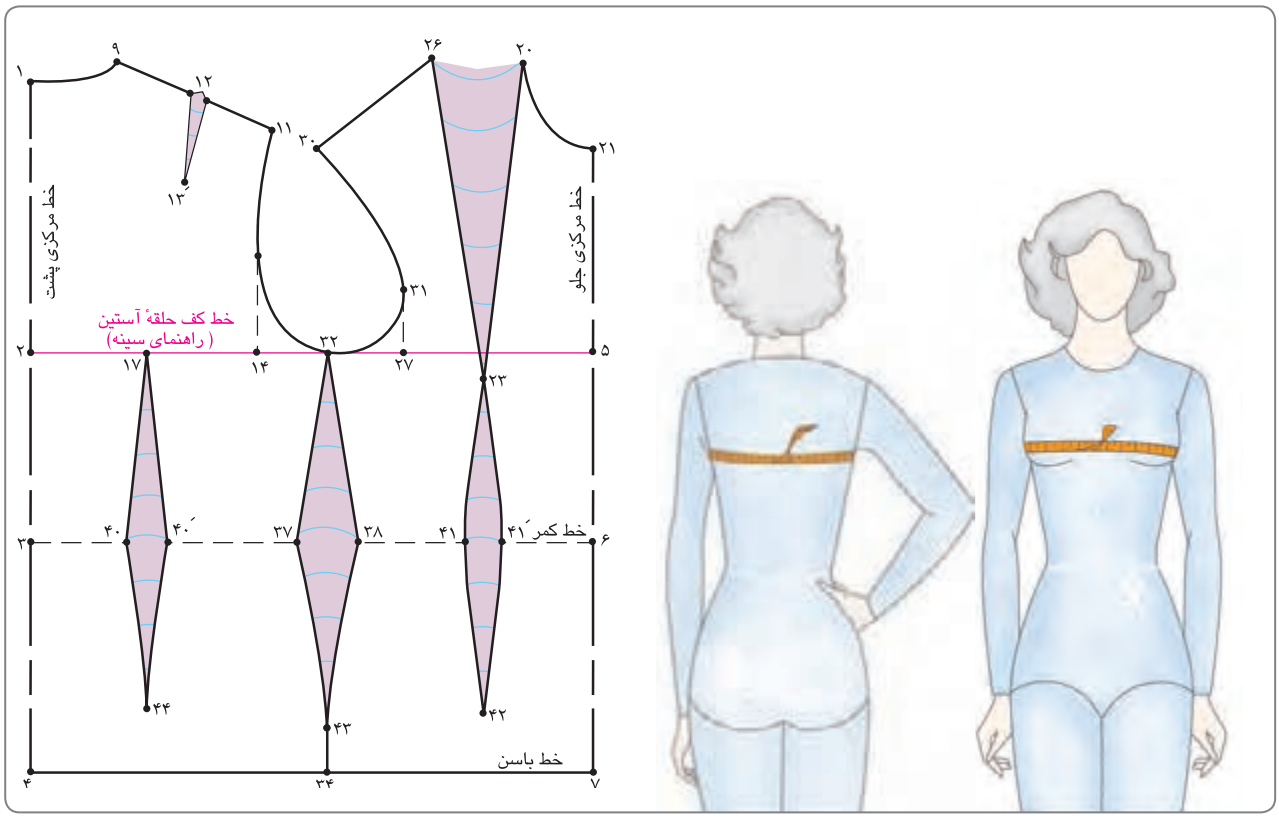

شکل ۳ ـ ۶

▲ متر را دور سینه به گونه‌ای قرار دهید که نه زیاد چسبان و نه زیاد آزاد باشد و از برجسته‌ترین نقطهٔ سینه (سر سینه) بگذرد تا یک خط موازی با خط کمر ایجاد کند. توجه کنید نباید به اندازهٔ گرفته شـــده آزادی داده شـــود. یک‌بار اندازه‌گیری را از جلو و بار دیگر از پشت انجام دهید. (شکل ۳-۶)

دور کمر

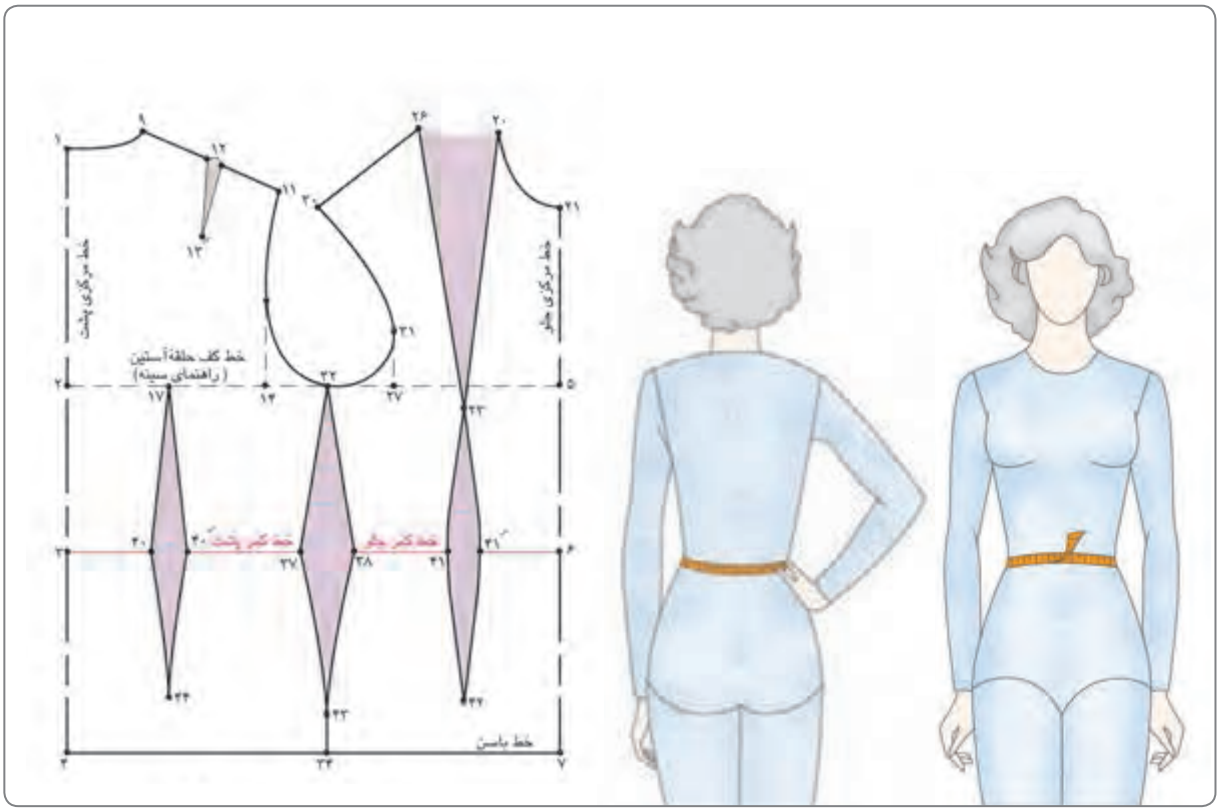

شکل ۴ ـ ۶

یک نوار نخی باریک را روی فرورفتگی کمر ببندید؛ ابتدا نوار را محکم بکشید تا دقیقاً در محل فرورفتگی کمر قرار گیرد؛ سپس آن را گره بزنید. با دو دست نوار را در پهلوی کمر بغلتانید؛ تا کاملاً در گودی کمر قرار گیرد.

شمارهٔ یک متر را دور کمر قرار دهید و دور کمر را از محل نوار اندازه بگیرید؛ میزان گشادی یا تنگی کمر به شخصی بستگی دارد که لباس را می‌پوشد. در هنگام ترسیم الگوی دامن خط کمر «۱ سانتی‌متر» بزرگتر از اندازهٔ شخص است. (شکل ۴-۶)

فاصلهٔ سر سینه

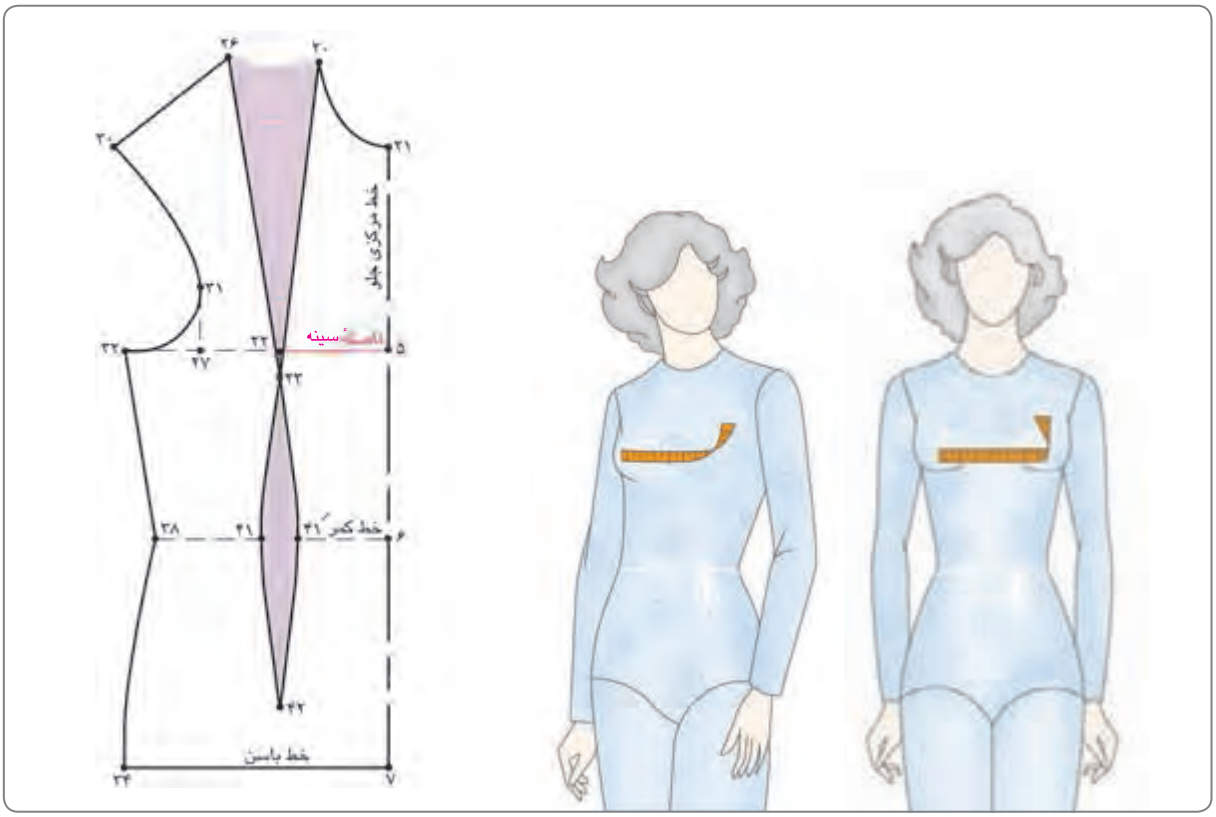

▲ شکل ۵ ـ ۶

▲ بین دو برجستگی سینه (سرسینه) را اندازه بگیرید؛ فاصلهٔ دو سر سینه را «فاصلهٔ سینه» می‌گویند. (شکل ۵-۶)

بلندی سینه (طول سینه)

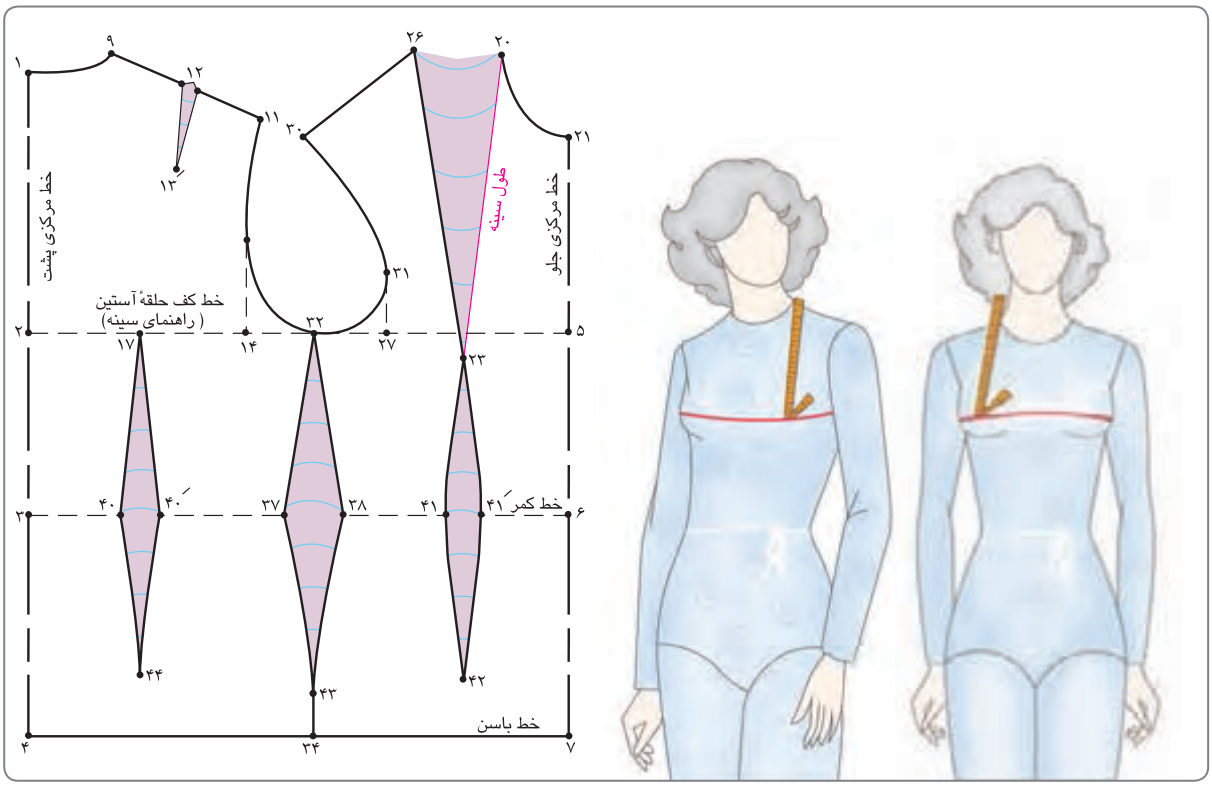

▲ شکل ۶ ـ ۶

▲ متـر را در محـل تقاطـع حلقـهٔ گردن و سرشـانه قـرار داده و فاصلهٔ آن را تا برجسـتگی سـر سـینه انـدازه بگیریـد. این فاصله را «طـول یـا بلنـدی سـینه» می‌گویند. (شـکل ۶-۶)

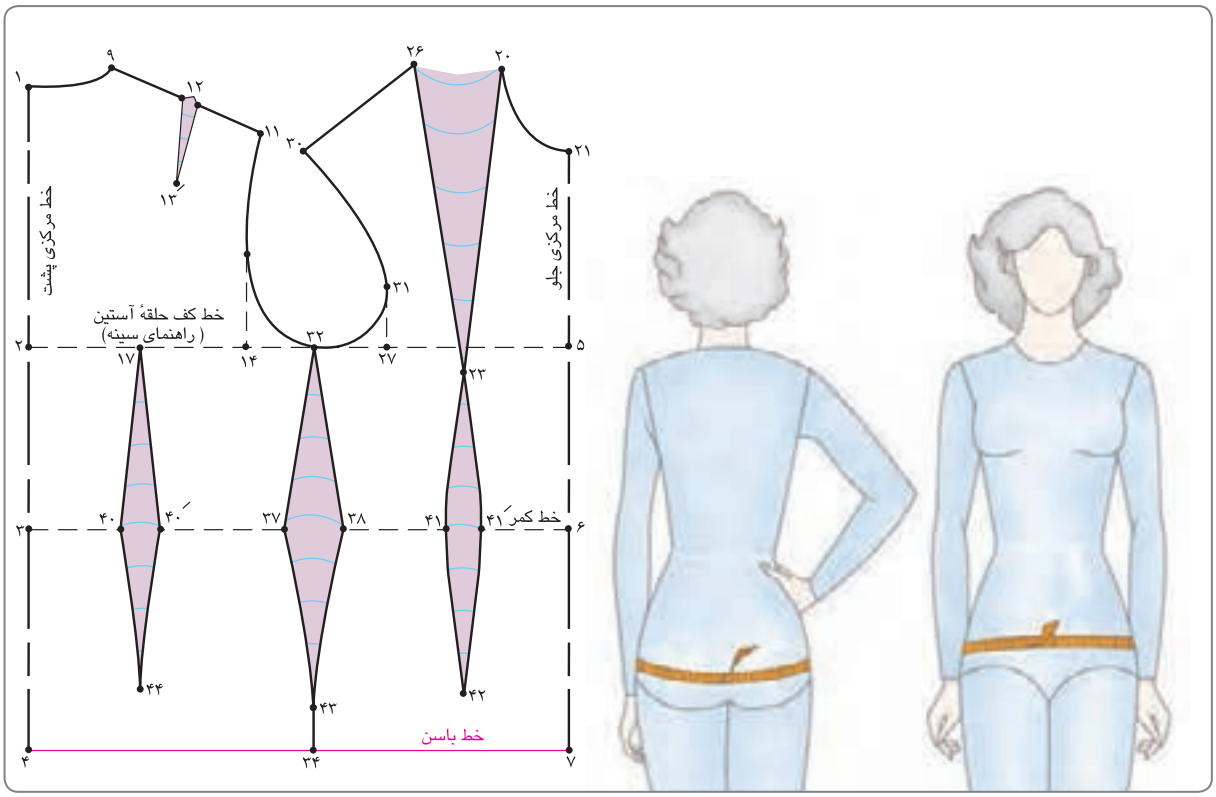

▲ شکل ۷ ـ ۶

دور باسن

▲ یک خط کش T را موازی با خط ایستای اندام و مماس با شکم نگه دارید؛ سپس دور برجسته‌ترین محل زیر کمر (۱۸ تا ۲۳ سانتی‌متر پایین‌تر از خط کمر) را اندازه بگیرید. این روش اندازه‌گیری برای افرادی که دارای شکم هستند یا کمی برآمدگی شکم دارند، اندازهٔ دور باسن را مشخص می‌کند.

خط کش T را بردارید؛ سانتی‌متر را با دست و موازی با کف اتاق نگه دارید؛ سپس یک بار روی پاها بنشینید و بلند شوید؛ در صورتی که متر پایین بیفتد یا شخص راحت بنشیند، وضعیت اندازهٔ مورد نظر مشخص می‌شود.(عیناً اندازه‌گیری دور باسن در الگوی دامن) (شکل ۷-۶)

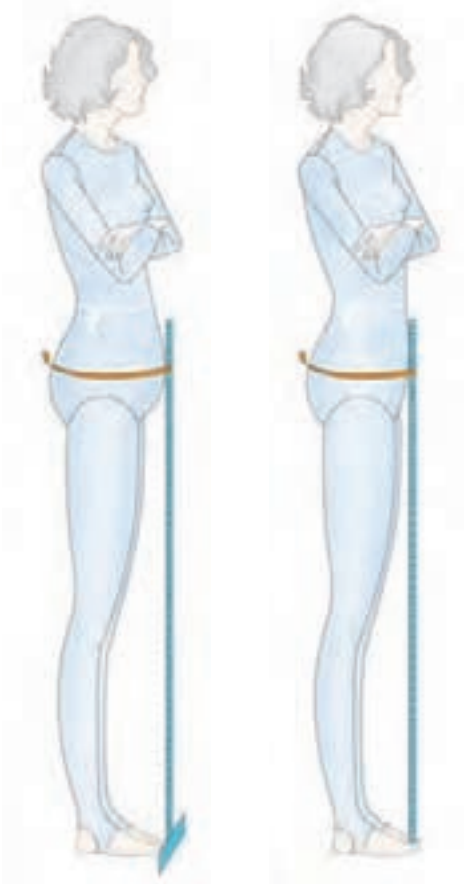

بلندی باسن (طول باسن)

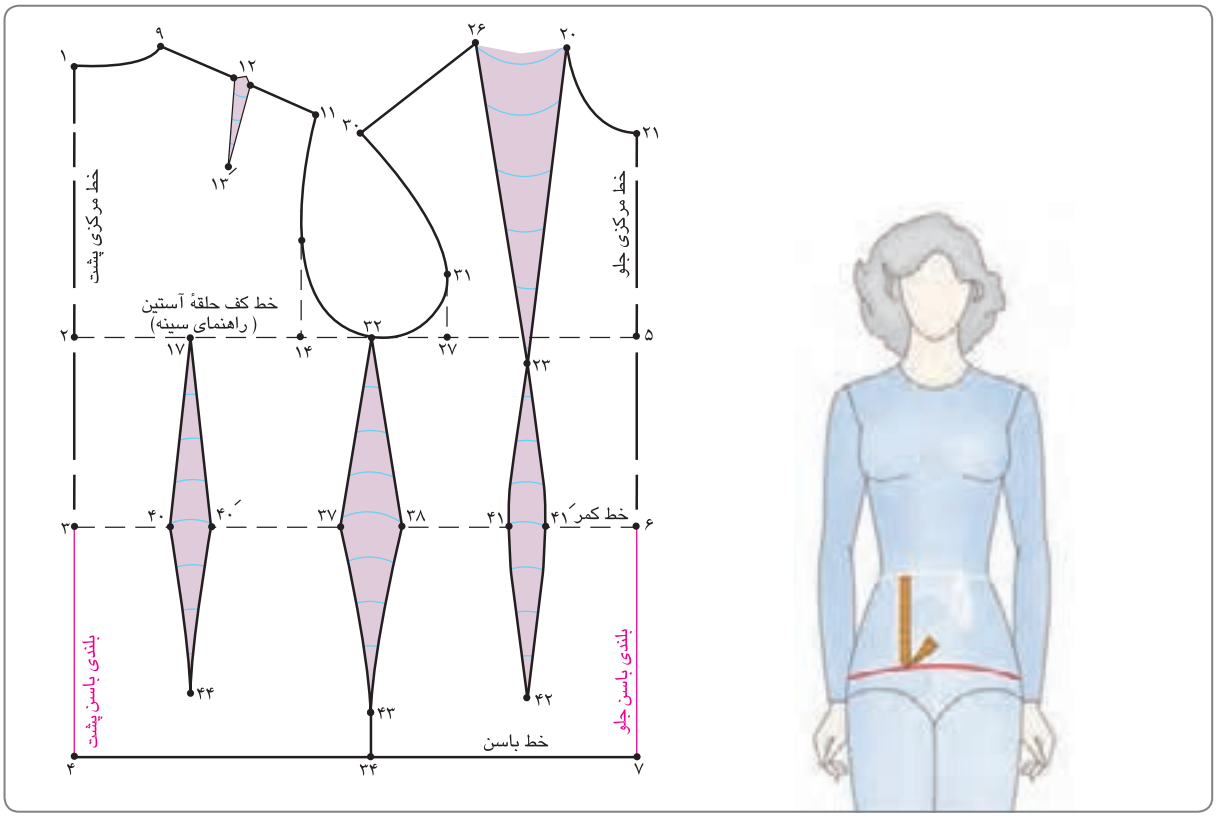

شکل ۸ ـ ۶

همان‌طور که متر را دور باسن بزرگ قرار داده‌اید و اندازه می‌گیرید، با انتهای دیگر متر، بلندی باسن را مشخص کنید. باید متر را مطابق شکل وسط اندام قرار دهید. (معمولاً بلندی باسن بزرگ بین« ۱۸ تا ۲۳ سانتی‌متر» متغیر است.) (شکل ۸-۶)

بلندی بالاتنهٔ جلو

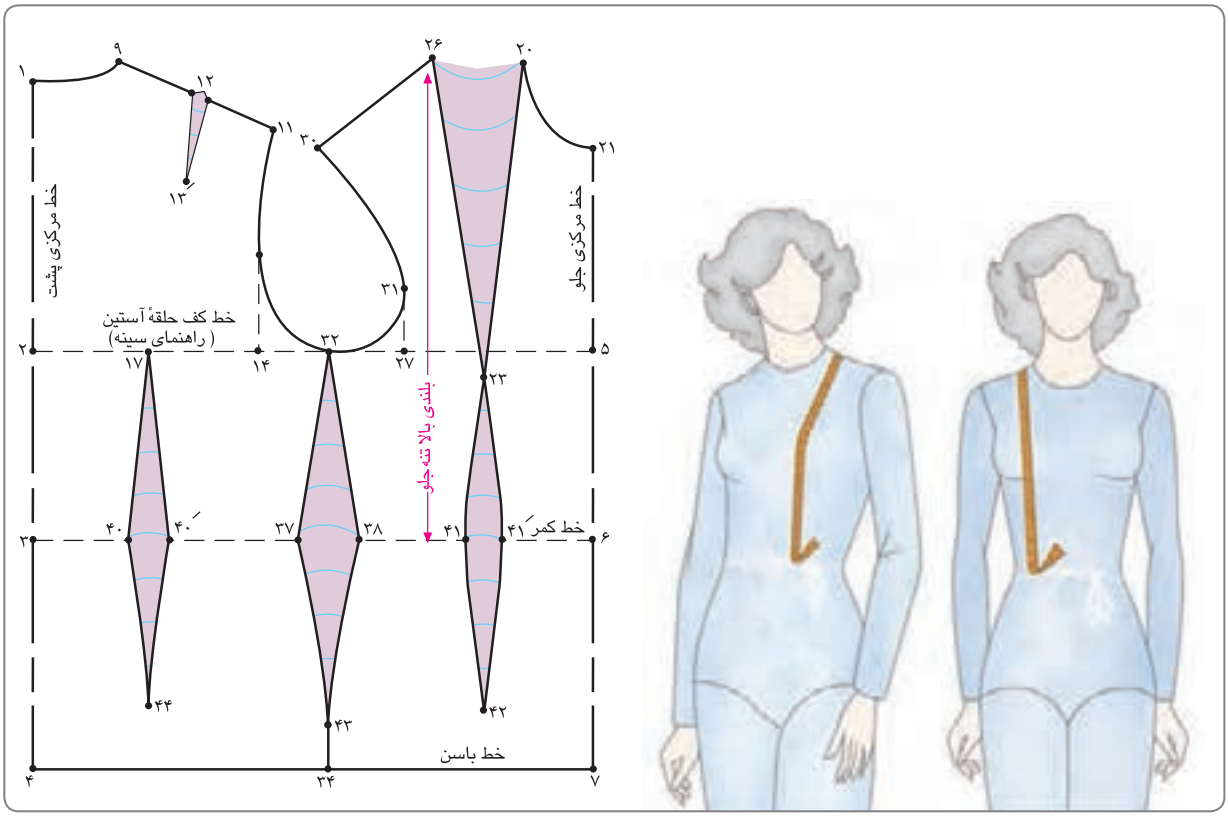

▲ شکل ۹ ـ ۶

▲ متـــر را در محل تقاطع حلقهٔ گردن و شـــانه تا خط کمر در قسمت جلو به گونه‌ای قرار دهید تا متر از سر سینه (نوک سینه) بگذرد؛ بلندی قد بالاتنهٔ جلو را اندازه بگیرید. (شکل ۹-۶)

هنـــگام اندازه‌گیری بالاتنه جلو توجه کنیـــد اندام فرد کاملاً صاف باشد و فرم بالاتنه متمایل به جلو یا عقب نباشد.

بلندی بالاتنهٔ پشت

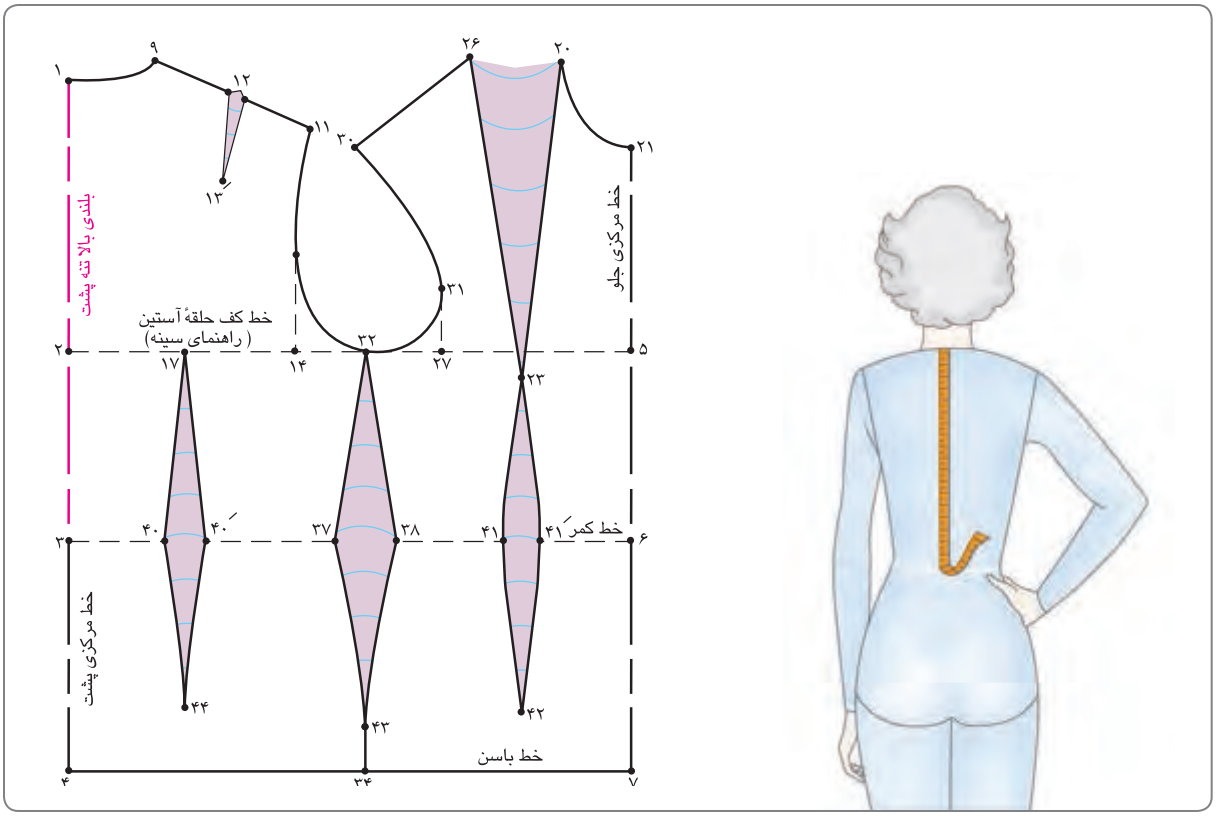

شکل ۱۰ ـ ۶

▲ متر را روی اولین مهرهٔ ستون فقرات در پشت گردن قرار داده، با دست چپ آن را روی مهره ثابت نگه داشته و با دست راست بلندی قد پشت را تا خط کمر اندازه‌گیری کنید.(شکل ۱۰-۶)

توجه داشته باشید که ستون فقرات هنگام اندازه‌گیری کاملاً صاف باشد.

سرشانه

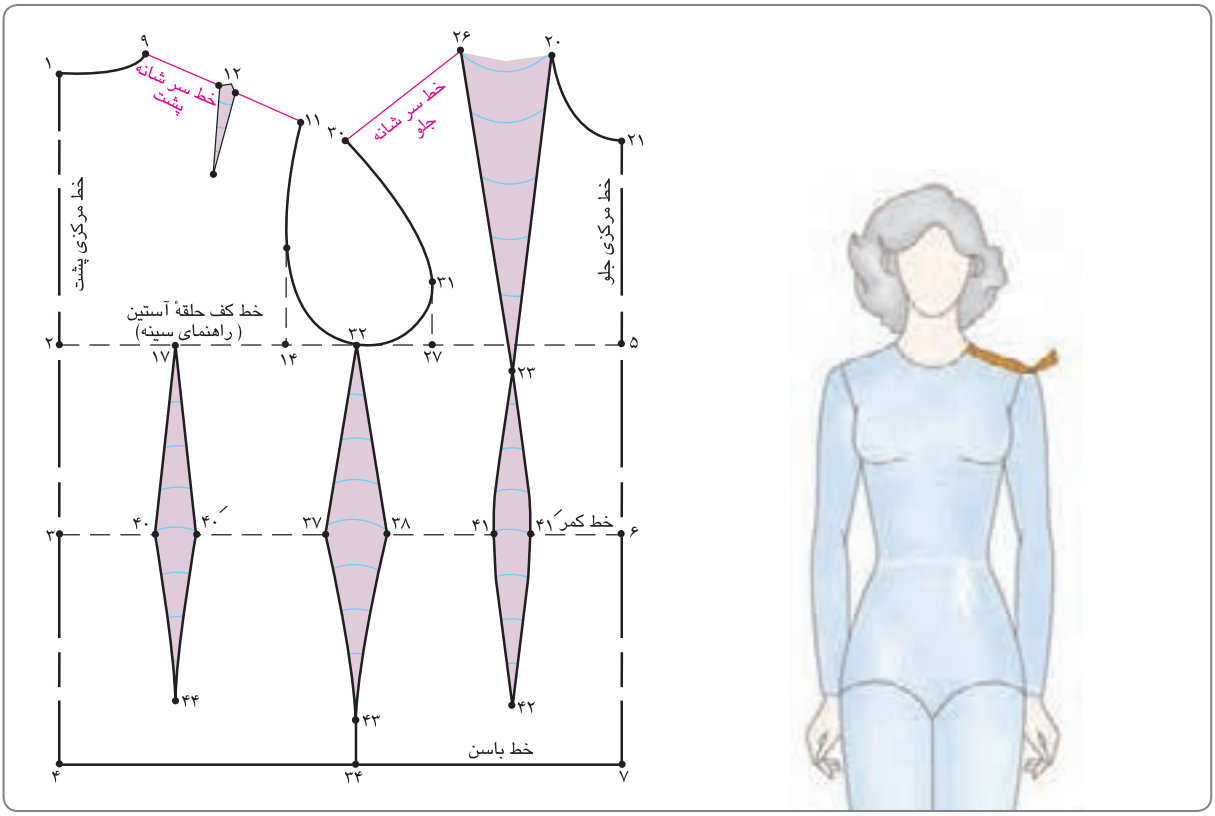

▲ شکل ۱۱ ـ ۶

▲ متـــر را در محل تقاطع خط گردن و سرشـــانه (محل اتصال گردن به اندام) قرار داده خطی فرضی از استخوان برجستهٔ کتف رســـم کنید تا خط شـــانه را قطع کند. ادامهٔ متر را روی شـــانه گذاشته و تا محل اتصال دست به بالاتنه (انتهای استخوان شانه) اندازه بگیرید. (شکل ۱۱-۶)

دور حلقهٔ گردن

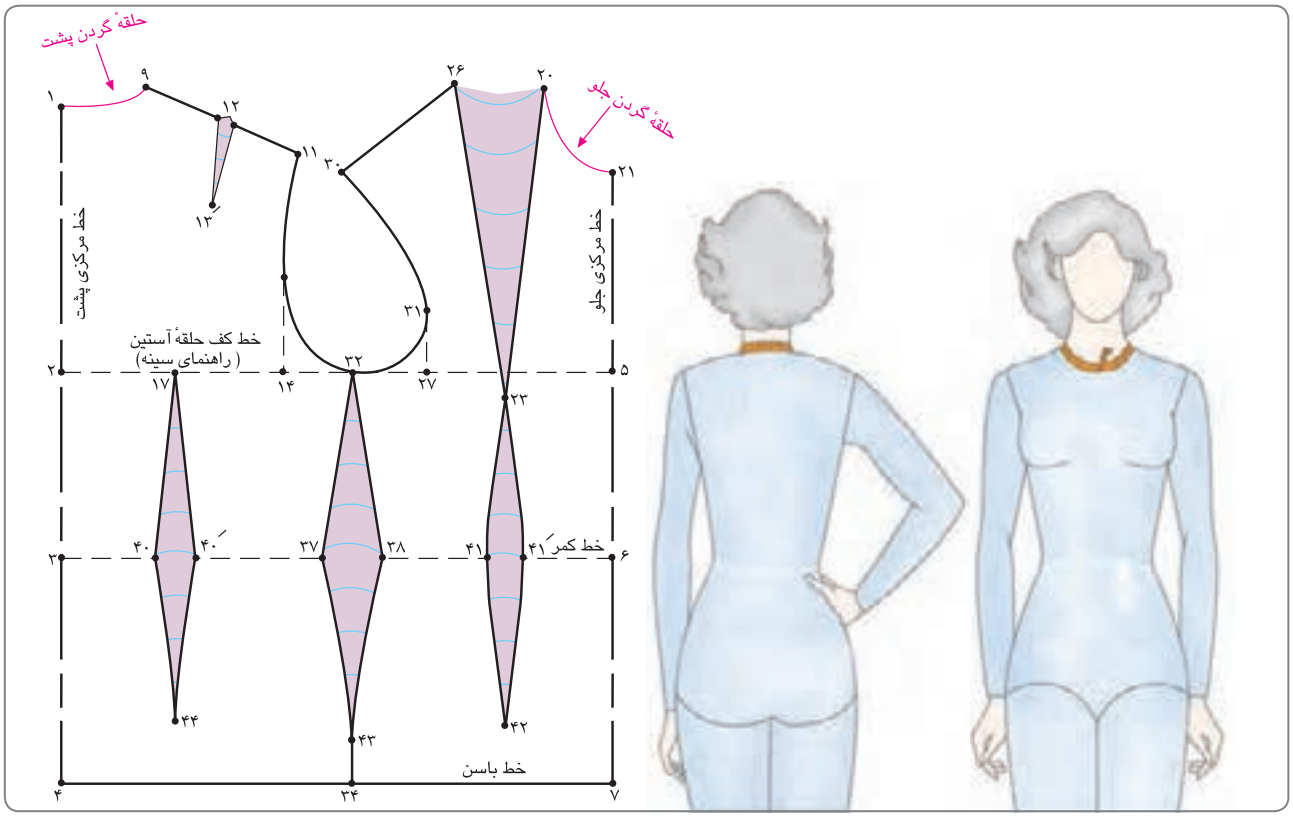

▲ شکل ۱۲ ـ ۶

▲ متر را دور تا دور حلقهٔ گردن (طوق گردن) بگیرید؛ در قسمت مرکز جلو کمی به قسمت پایین آورده؛ عدد به دست آمده اندازهٔ دور گردن جلو و پشت است.

همان طور که در شکل ملاحظه می‌کنید، متر در قسمت پشت دور حلقهٔ گردن ایستاده و در قسمت جلو به صورت خوابیده روی بالاتنه قرار می‌گیرد. (شکل ۱۲-۶)

جدول سایز

سایر خانم‌ها در قد متوسط از ۱۶۰ تا ۱۷۰ سانتی‌متر

ردیف	نمونه سایزها	۸/۳۴	۱۰/۳۶	۱۲/۳۸	۱۴/۴۰	۱۶/۴۲	۱۸/۴۴	۲۰/۴۶	۲۲/۴۸	۲۴/۵۰	۲۶/۵۲	۲۸/۵۴	۳۰/۵۶
۱	دور سینه	۸۰	۸۴	۸۸	۹۲	۹۷	۱۰۲	۱۰۷	۱۱۲	۱۱۷	۱۲۲	۱۲۷	۱۳۲
۲	دور کمر	۶۰	۶۴	۶۸	۷۲	۷۷	۸۲	۸۷	۹۲	۹۷	۱۰۲	۱۰۷	۱۱۲
۳	دور باسن	۸۵	۸۹	۹۳	۹۷	۱۰۲	۱۰۷	۱۱۲	۱۱۷	۱۲۲	۱۲۷	۱۳۲	۱۳۷
۴	کارور پشت	۳۲/۴	۳۳/۴	۳۴/۴	۳۵/۵	۳۶/۶	۳۷/۸	۳۹	۴۰/۲	۴۱/۴	۴۲/۶	۴۳/۸	۴۵
۵	کارور جلو	۳۰	۳۱/۲	۳۲/۴	۳۳/۶	۳۵	۳۶/۵	۳۸	۳۹/۵	۴۱	۴۲/۵	۴۴	۴۵/۵
۶	پهنای سرشانه	۱۱/۷۵	۱۲	۱۲/۲۵	۱۲/۵	۱۲/۸	۱۳/۱	۱۳/۴	۱۳/۷	۱۴	۱۴/۳	۱۴/۶	۱۴/۹
۷	دور گردن	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹/۲	۴۰/۴	۴۱/۶	۴۲/۸	۴۴	۴۵/۲	۴۶/۴	۴۷/۶
۸	پهنای پنس	۶	۶/۵	۷	۷/۵	۸/۱	۸/۷	۹/۴	۱۰	۱۰/۶	۱۱/۲	۱۱/۸	۱۲/۵
۹	بلندی سینه	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶/۲۵	۲۷/۵	۲۸/۷۵	۳۰	۳۱/۲۵	۳۲/۵	۳۳/۷۵	۳۵
۱۰	فاصله سینه	۱۶	۱۶/۸	۱۷/۶	۱۸/۴	۱۹/۴	۲۰/۴	۲۱/۴	۲۲/۴	۲۳/۴	۲۴/۴	۲۵/۴	۲۶/۴
۱۱	بلندی بالاتنهٔ پشت از حلقه گردن تا کمر(قد بالاتنه پشت)	۳۹	۳۹/۵	۴۰	۴۰/۵	۴۱	۴۱/۵	۴۲	۴۲/۵	۴۳	۴۳/۲	۴۳/۴	۴۳/۶
۱۲	بلندی بالاتنهٔ جلو از شانه تا کمر (قد بالاتنه جلو)	۳۹	۳۹/۵	۴۰	۴۰/۵	۴۱/۳	۴۲/۱	۴۲/۹	۴۳/۷	۴۴/۵	۴۵	۴۵/۵	۴۶
۱۳	بلندی کف حلقهٔ آستین	۲۰	۲۰/۵	۲۱	۲۱/۵	۲۲	۲۲/۵	۲۳	۲۳/۵	۲۴/۲	۲۴/۹	۲۵/۶	۲۶/۳
۱۴	قد از کمر تا باسن (بلندی باسن)	۲۰	۲۰/۳	۲۰/۶	۲۰/۹	۲۱/۲	۲۱/۵	۲۱/۸	۲۲/۱	۲۲/۳	۲۲/۵	۲۲/۷	۲۲/۹

(جدول ۱)

الگو را با اندازه‌های شخصی رسم کنید. در صورت استفاده از الگوی آماده متریک و تولید انبوه از جدول سایز استفاده کنید؛ برای مشخص نمودن سایز خود، قسمت بالای بالاتنه (از کمر تا سینه) از اندازهٔ دور سینه و قسمت پایین بالاتنه (از کمر تا باسن) از دور باسن استفاده کنید.

	اندازه‌گیری روی اندام شخص	اندازه‌گیری		مقایسه سایز با شخص
		شخص	جدول سایز	+ یا -
۱	دور سینه			
۲	دور کمر			
۳	دور باسن			
۴	کارور پشت			
۵	کارور جلو			
۶	سرشانه			
۷	دور گردن			
۸	پهنای پنس سینه			
۹	بلندی بالاتنهٔ پشت از حلقهٔ گردن تا کمر			
۱۰	بلندی بالاتنهٔ جلو از ابتدای سرشانه تا کمر			
۱۱	بلندی کف حلقهٔ آستین			
۱۲	قد از کمر تا باسن (بلندی باسن)			
۱۳	بلندی سینه (طول سینه)			
۱۴	فاصلهٔ سینه			

(جدول ۲)

○ توجه کنید:

اندازه‌های بلندی کف حلقه، پهنای پنس سینه و بلندی سینه در جدول سایز استاندارد است. می‌توانید برای به دست آوردن این اندازه‌ها از فرمول‌های زیر استفاده کنید:

بلندی کف حلقهٔ آستین = $\frac{۱}{۱۰}$ دور سینه + «۱۲/۳ سانتی‌متر»

پهنای پنس سینه = $\frac{۱}{۸}$ دور سینه - «۴ سانتی‌متر»

بلندی سینه = $\frac{۱}{۴}$ دور سینه + «۲ تا ۳ سانتی‌متر»

فاصله سینه = $\frac{۱}{۱۰}$ سینه + ۰/۵ سانتی‌متر

الگوی اساس بالاتنه

اندازه‌های مورد نیاز:

دور سینه .....سانتی متر

دور کمر.....سانتی متر

دور باسن .....سانتی متر

کارور جلو .....سانتی متر

کارور پشت .....سانتی متر

بلندی بالاتنه پشت .....سانتی متر

بلندی بالاتنه جلو .....سانتی متر

بلندی سینه .....سانتی متر

فاصله سینه .....سانتی متر

بلندی باسن .....سانتی متر

پهنای سرشانه .....سانتی متر

شکل ۱۷ ـ ۶

گام اول

نقطه‌ای را در سمت چپ کاغذ در نظر بگیرید؛ این نقطه را «نقطهٔ ۰» بنامید.

با خط‌کش گونیا از «نقطهٔ ۰ » دو خط عمودی و افقی رسم کنید.

روی خط عمودی از «نقطهٔ ۰ » به اندازهٔ ۱/۵ سانتی‌متر (اندازهٔ ثابت) پایین آمده؛ «نقطهٔ ۱» به دست می‌آید.

۱/۵ سانتی‌متر (اندازهٔ ثابت) = ۱←۰

از «نقطهٔ ۱» به اندازهٔ «$\frac{۱}{۱۰}$ دور سینه + ۱۲/۳ سانتی‌متر (اندازه ثابت) + آزادی (در اینجا ۰/۵ سانتی‌متر)» پایین آمده؛ «نقطهٔ ۲» به دست می‌آید*.

بلندی کف حلقه آستین = $\frac{۱}{۱۰}$ دور سینه + ۱۲/۳ سانتی‌متر + آزادی (در این جا ۰/۵ سانتی‌متر) = ۲←۱

از «نقطهٔ ۱» به اندازهٔ «قد بالاتنهٔ پشت» پایین آمده؛ «نقطهٔ ۳» به‌دست می‌آید.

قد بالاتنهٔ پشت = ۳←۱

از «نقطهٔ ۳» به اندازهٔ بلندی باسن پایین آمده؛ «نقطهٔ ۴» به‌دست می‌آید.

بلندی باسن = ۴←۳

نقاط «۰، ۲، ۳، ۴» را به سمت راست گونیا کنید.

خطوط گونیا شده از نقاط «۰، ۲، ۳، ۴» به ترتیب «خطوط راهنمای گردن، کف حلقهٔ آستین (راهنمای سینه)، کمر و باسن» هستند.

خط « ۴←۱»خط مرکزی پشت است. (شکل ۱۸-۶)

خط مرکزی پشت = ۴←۱

* در سایز شخصی از فرمول $\frac{۱}{۱۰}$ سینه به اضافه ۱۲/۳ استفاده می‌شود (این اندازه برابر است با بلندی کف ← حلقهٔ آستین جدول سایزبندی)

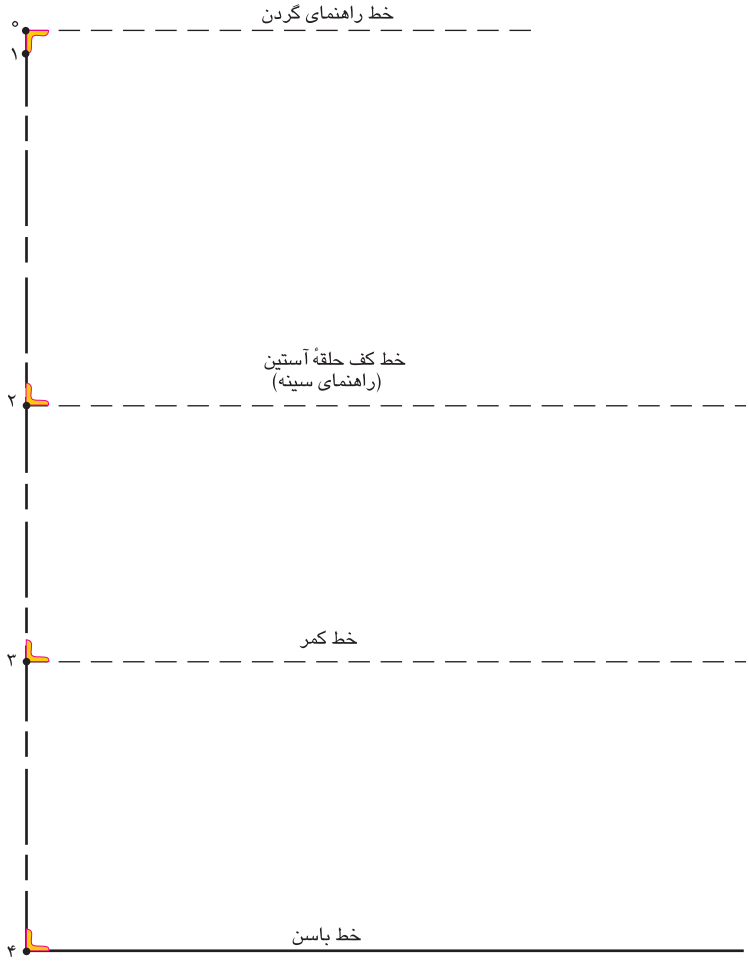
خط راهنمای گردن
۰
۱
خط کف حلقهٔ آستین
(راهنمای سینه)
۲
خط کمر
۳
خط باسن
۴

شکل ۱۸ ـ ۶

گام دوم

از«نقطهٔ۲» به اندازهٔ« $\frac{۱}{۲}$ دور سینه به اضافهٔ حداقل۳- ۲/۵سانتی‌متر(آزادی*)»به سمت راست آمده؛«نقطهٔ۵»به دست می‌آید.

$\frac{۱}{۲}$ دور سینه + حداقل ۳-۲/۵ سانتی‌متر (آزادی) = ۵←۲

از «نقطهٔ ۵» با خط کش گونیا و موازی با خط مرکزی پشـــت، خطی به پایین الگو رســـم کرده تا با خطوط کمر و باســـن برخورد کند؛ نقاط «۶ و ۷» به دست می‌آید.

از «نقطهٔ ۶» روی خط کمر به اندازهٔ «قد بالاتنهٔ جلو» بالا رفته؛ «نقطهٔ ۸» به دست می‌آید.

قد بالاتنهٔ جلو = ۸←۶

از «نقطهٔ ۸» خطی را با خط‌کش گونیا به سمت چپ رسم کنید.

خط « ۸←۷» خط مرکزی جلو است.

خط مرکزی جلو = ۸←۷

روی خط راهنمای گردن از «نقطهٔ ۰» به اندازهٔ « $\frac{۱}{۵}$ دور گردن» -۰/۲ سانتی‌متر (اندازهٔ ثابت) علامت زده؛ «نقطهٔ ۹» به دست می‌آید.

$\frac{۱}{۵}$ دور گردن -۰/۲ سانتی‌متر = ۹←۰

نقاط «۹ و ۱»را با خط‌کش منحنی به گونه‌ای وصل کنید که«نقطهٔ۱» «۱/۵ سانتی‌متر» گونیا شود و سپس هلال یقه رسم گردد.

روی خط مرکزی پشـــت از «نقطهٔ ۱» به اندازهٔ « $\frac{۱}{۵}$ بلندی کف حلقهٔ آســـتین (بدون محاســـبه آزادی) -۰/۷ سانتی‌متر» پایین آمده؛ «نقطهٔ۱۰» به دست می‌آید.

$\frac{۱}{۵}$ بلندی کف حلقهٔ آستین (بدون محاسبه آزادی) -۰/۷ سانتی‌متر = ۱۰←۱

«نقطهٔ۱۰» را با خط‌کش گونیا به سمت راست رسم کنید.

از «نقطهٔ۹» به اندازهٔ« پهنای سرشانه به اضافهٔ ۲-۱ سانتی‌متر (آزادی)» خط‌کش را به گونه‌ای قرار دهید تا با «خط ۱۰» برخورد کند؛ «نقطهٔ ۱۱» به دست می‌آید. (شکل ۱۹-۶)

پهنای سرشانه + ۲-۱ سانتی‌متر (آزادی) = ۱۱←۹

خط سرشانهٔ پشت = ۱۱←۹

○ توجه کنید:

آزادی $\frac{۱}{۲}$ دور ســـینه با توجه به مدل لباس انتخاب می‌شـــود، این مقدار آزادی با توجه به نوع گشادی یا چسبان بودن لباس متغیر خواهد بود؛ برای مثال: برای پیراهن‌های بالاتنه کاملاً چســـبان بدون آستین (دکلته باز) بدون آزادی، بالاتنهٔ چسبان با آستین با آزادی حداقل ۳-۲/۵ سانتی‌متر، بالاتنه کمی چسبان با آزادی ۵-۴ سانتی‌متر، بالاتنه کمی گشاد با آزادی ۷-۶ سانتی‌متر.